LABDARÚGÁS

ÁRA: 3 FORINT
BUDAPEST, 1966. SZEPTEMBER
XII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM

Eredményesen kezdte az őszi idényt Dunai II Antal, az Újpesti Dózsa csatára: az első három mérkőzésen a csapata két-két góljának szerzője Dunai volt
(MTI Foto, Petrovits László felv.)

Vasas–Ferencváros 3:0

Az őszi idény első rangadóján, a Vasas—Ferencváros találkozón „kiütéssel" nyert a Vasas. Az eredmény 3 : 0 volt, de a gólkülönbség még nagyobb is lehetett volna. A felső képünk a 19. percben készült: Korsós beadása pontosan a nagy lendülettel érkező Puskás elé került, s Puskás 8 méterről a bal sarokba küldte a labdát. 1 : 0. Az alsó képen ferencvárosi támadás közben Albertet látjuk árnyéka és Varga László kapus között. Árnyéka? Immár szinte hagyományos, hogy a Vasas Berendit állítja Albert őrzésére, s Berendi ekkor is jól látta el ezt a feladatot. (MTI Foto, Petrovits László felvételei)

A VB hadászati tapasztalataiból

Július 30-án eldőlt a kérdés, amely évek óta izgalomban tartotta a sportvilágot. A legvonzóbb trófea, a Rimet Kupa, a következő négy esztendőre új gazdát talált.

A világbajnokság előtt, az esélyek latolgatásán túlmenően, gyakran felvetődött a kérdés hoz-e valami újat *taktikailag, stratégiailag, röviden: hadászatilag* az angliai küzdelemsorozat? Vajon melyik ország áll elő valami újjal, meghökkentővel, ami elősegítheti számára a legnagyobb sikert, a világbajnoki babérok megszerzését? Melyik labdarúgó-mágus boszorkánykonyhájában keverik-ötvözik azt a hadicselt, amely nemcsak ellensúlyozza a vetélytársak próbálkozását, hanem meg is lepi őket? És a találgatások közben szüntelenül röpködnek a számok: 4—2—4, 4—3—3, 5—3—2 stb., stb . . .

A világbajnokság ezekre a kérdésekre is válaszolt. A végső tanulságok megfogalmazása előtt azonban lássuk az eseményeket, a tapasztalatokat.

A védekező jelleg nem fokozódott!

Amint várható volt, *a haditervek zömében a védelmi jelleg domborodott ki.* Elsődleges alapelv maradt a „gólt nem kapni!" Csak ezután következett a támadási lehetőségek megteremtése és kiaknázása. Az utóbbi évek egyre defenzívebbé váló hadászati irányzata arra engedett következtetni, hogy minden eddigit felülmúló, tömör, a támadással keveset törődő játéknak lehetünk tanúi Angliában. Némi örömmel és megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy *a világbajnokság hadászati arculata nem süllyedt a sokak által jósolt mélypontra.* Ha tetszetősebbé nem is vált, mint amilyen négy esztendővel ezelőtt, Chilében volt, de nem is torzult el jobban. Ezt nemcsak a látottak, hanem a rideg tényeken alapuló és ezért kérlelhetetlenül igazmondó statisztika is igazolja. *Angliában ugyanúgy, mint 1962-ben, 32 mérkőzésen 89 gól született.* Tehát az eredményesség terén a VII. és VIII. világbajnokság azonos szinten mozgott.

A *védekezésben* a jól ismert megoldásokat alkalmazták ezúttal is. A múlttal szemben annyi eltérés volt tapasztalható, hogy a *területvédelem alkalmazási köre bővült a szoros, úgynevezett „kísérő" emberfogással szemben.* Ez a tény a biztató jelenségek közé sorolható, mert így valamivel tágabb lehetőség nyílt a támadójáték számára. E két védelmi megoldás kombinációja, a *vegyes védekezési forma* (részben területvédelem, részben emberfogás) Angliában is gyakran került alkalmazásra.

Ha azt vizsgáljuk, hogy a 16-os döntő résztvevői melyik megoldást alkalmazták előszeretettel, érdekes következtetésekre nyílik lehetőség. A területvédelem legkövetkezetesebb hívei a *dél-amerikaiak* (Brazília, Argentína és Uruguay) voltak. A biztonságosabb emberfogásos játékot *Anglia*, az *NSZK* és a *Szovjetunió* válogatottja alkalmazta a legsikeresebben. A kitűnően szerepelt *portugálok*, valamint a brazilok elleni ragyogó játékukkal általános elismerést arató *magyarok* a vegyes védekezés útját járták.

Ez a csoportosítás a végső helyezésekkel egybevetve a területvédelem „levegősebb" alakzatát elmarasztalja a szoros emberfogásos játék kevesebb szépséget ígérő, de célratörőbb és eredményesebb formációjával szemben. A vegyes védekezés — jellegének megfelelően — a kettő között foglal helyet eredményesség tekintetében is. Ezek konkrét tanulságok. Meg kell azonban mondanunk, hogyha ennek nyomán a védekezés erőteljesen az emberfogásos játék irányába tolódnék el, az *nem szolgálná a labdarúgás fejlődését.* Fokozódnék ugyan a küzdelem, de ezzel egyenes arányban csökkenne a játék szépsége, látványossága, sokszínűsége . . .

Elfogadjuk a modern labdarúgás azon alaptételét, hogy a játékban *a védekezés az elsődleges.* Egyrészt biztonságot nyújt, másrészt ez teremti meg a támadás szilárd alapját, a labdarúgás hadászatában is nélkülözhetetlen, életképes „hátországot". Viszont nem szabad elfeledni, hogy támadás nélkül a játék elveszíti tulajdonképpeni célját és értelmét: a gólszerzés lehetőségét. Enélkül pedig *nemcsak győzni nem lehet, hanem — közönséget szerezni sem!*

A védekezés és támadás egyensúlyának megbomlása sokrétű sikertelenség veszélyének csíráit hordozza magában! . . .

Támadás — közvetítők útján vagy nélkülük?

A világbajnokság hadászatának védelmi része után rátérünk a *támadójáték* terén szerzett tapasztalatokra.

A támadások indítása és szervezése vonalán *két hagyományos, jól ismert iskola érvényesült.*

A csapatok egy része — helyenként túl sok — adogatással, több szereplőt foglalkoztató, *kombinatív játékkal* igyekezett átjátszani a mezőnyt az ellenfél tizenhatosának közeléig. Ezeknek a támadásoknak a szervezésében, lebonyolításában *döntő szerepük volt a középpályás játékosoknak.* Ha lehetőség nyílt rá, olykor a támadások befejezésére is ők maguk vállalkoztak. (Kitűnő példa erre *Beckenbauer* és *Haller* eredményessége.) Az esetek többségében azonban igyekezetük arra irányult, hogy egy-két védőt magukra húzva, rést nyissanak a védelmi falon. Ha ez sikerült, akkor valamelyik kiugrásra készülő társukat játszották meg. Az addig többnyire lassú, helyenként meddő oldaladogatások miatt vontatottan előnyomuló *támadás ritmusa ekkor gyorsult fel* szinte robbanásszerűen. A támadó harmadban, a kapu közelében a végrehajtásra vállalkozó csatárok gyors megugrásokkal, kitörésekkel igyekeztek lövéshez vagy fejeléshez jutni.

Ezekben a támadásokban a csapatok *játékmesterei* mellett —, akik mind a középpályás játékosok közül kerültek ki — feltűnően aktív szerepet vállaltak a *szélsőhátvédek* is. Az a játékfelfogás, amelyet évekkel ezelőtt *Schnellinger* és *Facchetti* neve fémjelzett, ezen a VB-n általánossá vált. Minden együttesben legalább az egyik, de olykor — természetesen felváltva! — mindkét szélsőhátvéd rendszeresen bekapcsolódott a támadások vezetésébe. A szélsők helyén előretörve igyekeztek az ellenfél védelmének háta mögé jutni. Ilyenkor ívelt, vagy — ritkábban — lőtt beadásokkal próbáltak helyzetet teremteni belül helyezkedő társaik számára. Megfigyelhető volt azonban, hogy amilyen jó érzékkel választotta meg a szélsőhátvédek többsége az előretörés pillanatát, ritmusát, és sikeres cselekkel jutott kedvező beadási lehetőséghez, oly kevéssé sikerültek a befejezések. Úgy látszik, a szélsőjátéknak csak az első része vált a hátvédek vérévé, mert a beadások jelentős hányada használhatatlan volt. Ilyen szempontból jóformán csak a portugál *Festa* és a brazil *Rildo* teljesítménye dicsérhető, pedig egyébként több „kollégájuk" hívta fel magára a figyelmet ígéretes előretörésekkel.

A közvetítők bekapcsolásával történő támadásszervezés taktikáját alkalmazta általában *az első három helyen végzett csapat,* bár az angolok olykor a másik változattal is „kacérkodtak". Ezek az együttesek *B. Charlton* és *Moore, Beckenbauer* és *Haller*, valamint *Coluna* és *Graca* személyében kitűnő középpályás játékosokkal rendelkeztek. A *magyarok* — hagyományaikhoz híven — szintén a kombinációs játék útján jártak. Náluk a brazilok ellen egészen kiváló teljesítményt nyújtó *Albert*, továbbá az örökmozgó *Rákosi* és — némi meglepetésre — a középhátvédből szélsőfedezetté „előlépett" *Mészöly* játszotta a közvetítők szerepkörét. Ezt a játékfelfogást követték a dél-amerikaiak közül a *brazilok* és az *uruguayiak.* Támadásaik azonban általában feltűnően lassúak voltak, sok felesleges oldaladogatásra épültek. Ezt a hibát azzal sem tudták jóvátenni, hogy a kapu előtti ritmusváltást ők alkalmazták a legjobban, mert — ritkán jutottak el odáig . . .

Talán feltűnt már olvasóinknak,

hogy eddig szó sem esett a *szélsők-ről*. Valóban, ebben a támadási formációban többnyire más szerep jutott a szélsőknek, mint a múltban. Amint a fentiekből kitűnt, a szárnyakon futó támadások jelentős részét a szélsőhátvédek vezették. Mit csináltak tulajdonképpen a szélsők? Amikor a helyzet úgy kívánta, „hagyományos" feladataikat igyekeztek ellátni. Egyébként azonban nem a támadások vezetésével, hanem gyors, oldalt és előre irányuló mozgással, helyezkedéssel igyekeztek réseket törni a védelemben saját maguk és társaik számára a sikeres befejezés érdekében. Máskor viszont az előretörő szélsőhátvédek és középpályás játékosok helyére „hátraváltottak", azaz a fellazult védelem biztosítására visszahúzódtak. A szélsők feladatai ezen a világbajnokságon bővültek, játékuk új színekkel gazdagodott. Ezt az örökmozgó, minden lében kanál játékfelfogást legjobban a tűzgolyó mozgású *Ball* érzékeltette a döntőben. Legkevesebbet a saját helyén tartózkodott. Az egyik pillanatban hátul „lopta el" a labdát a német támadók elől, a következő másodpercekben középen száguldott a labdával, majd elöl robbant bele a védők tömör falába. Aligha vitatható, hogy a 120 perces irdatlan küzdelem során ő mozgott a legtöbbet — szélső létére. Erről egyébként a kitűnő *Karl-Heinz Schnellinger* jóval többet tudna mesélni...

A *közvetítők nélküli*, hosszú előreadásokkal induló, gyors megugrásokkal folytatódó és az előrehúzódott védelem réseinek lehetőségeit kihasználó játékfelfogás is közismert. Az utóbbi években különösen az *Internazionale* alkalmazta eredményesen. A jó formában levő *Suarez* és *Corso* egészen hátulról, beszorított helyzetből is képes 40—50 méteres, igen pontos előreadásokkal gyors és eredményes ellentámadásokat indítani. Ezzel a támadó taktikával játszott általában a *Szovjetunió*, *Argentína*, *Spanyolország* és a *Koreai NDK* csapata. A szovjet együttesben a kitűnő *Voronyin* és társa, *Szabó*, töltötte be az indító szerepkörét. Hasonlóan támadott az argentin válogatott is, amely több kitűnő játékost vonultatott fel. Túlzottan defenzív jellegű játéka miatt azonban nem végezhetett előbb. A spanyolok sikeres helytállását *Suarez* és *Del Sol* feltűnő formahanyatlása akadályozta meg, pedig látszott, hogy kellő támogatással *Amancio* és egykét társa elöl több zavart tudott volna okozni. A világbajnokságnak a brazilok kiesése melletti legnagyobb meglepetést okozó koreai együttes tagjai jól játszották ezt a sok és gyors mozgást, valamint kapu előtti határozottságot igénylő játékot. (A portugálok elleni három góljuk minden más helyett beszél.) Erővel azonban nem bírták. Így végül is el kellett bukniok.

Még egy gondolat a támadójátékkal kapcsolatban. Megítélésünk szerint sokkal gyakrabban alkalmaztak *magasan ívelt labdákat*, amint az indokolt lett volna. Ez a játékmodor a védőknek jobban kedvez, ami Angliában is bebizonyosodott. Laposan vagy félmagasan *lőtt beadásokkal* ritkán próbálkoztak. Pedig a tömörülő védelmekkel szemben ez nem hatástalan fegyver!

Hadászati sémákról — némi kitérővel

Az eddig elmondottakból máris kiolvasható, hogy Angliában hadászati szempontból *forradalmi újítás nem következett be*.

Valamennyi alkalmazott formációban felismerhetők az immár klasszikussá vált *4—2—4* anyajegyei. Elsősorban a „feltaláló" *Brazília*, továbbá *Portugália*, a *Szovjetunió* és *Olaszország* csapatának alapfelállása felelt meg szinte maradéktalanul ennek a sémának. A középpályás játékosok szerepét jobban kihangsúlyozó *4—3—3* változat jellemezte az *angolok* játékát. A középső hármast náluk *B. Charlton*, *Moore* és *Peters* alkotta. Ehhez a sémához állt legközelebb az *NSZK* hadrendje is. *Beckenbauer* és *Haller* mellett *Overath* töltötte be a harmadik középjátékos nehéz szerepkörét.

Érdekes, de szintén a 4—2—4 bővízű forrásából származó változatot, az *1—4—3—2* számsorral ábrázolható formációt alkalmazott a *magyar* és az *uruguayi* csapat. (De mekkora különbséggel! Míg a magyarok erősen támadó jellegű játékot nyújtottak, Uruguay hadrendje egyike volt a legvédekezőbbeknek...) Az angolok elleni elődöntőben a *portugálok* elhelyezkedése a pályán az *5—2—3* felállásnak felelt meg. *Argentína* erősen defenzív játékának képlete így festene: *5—3—2*.

Meglehetősen sok csapat védelmében találkozhattunk úgynevezett *biztosító játékossal*, védelmi tartalékkal. A kapuelőtér közvetlenül az ő felügyeletük alatt állt. Elsődleges feladatuk a védelmi falon keletkezett réseken átszűrődő támadások ártalmatlanná tétele volt. Szinte valamennyi „sepregető" valóban jól sepert a saját portája előtt. A kiemelkedő teljesítményt nyújtó *Schulz* mellett az argentin *Rattin*, a szovjet *Sesztyernyev* és a magyar *Mátrai* is általános elismerést aratott. (*Jackie Charlton* játéka — megítélésünk szerint — közelebb állt a hagyományos angol „stopper" feladatköréhez, ezért nem említjük itt az ő teljesítményét.)

Most pedig — olvasóink szíves engedelmével — *némi kitérőt teszünk*.

Régóta meggyőződésünk, hogy *a hadászati célkitűzések számszerű „lekottázása" nem fejezi ki híven a pályán látható játékot*. A számokkal jelzett felállási formák egyre inkább csak a kezdéseknél ismerhetők fel. Mihelyt elindul útjára a labda, megszűnnek a kötött posztok. Nincsenek hátvédek, fedezetek és csatárok, sőt egyre ritkábban akadnak *csak védő vagy csak támadó* játékosok is. A játék alakulásának megfelelően az egyik csapat tagjainak többsége támad, a másik együttes többsége viszont védekezik. Ha a helyzet úgy kívánja, szinte mindenki részt vesz ebben is, abban is. (Gondoljunk csak a döntő utolsó percére, amikor az NSZK 10 mezőnyjátékossal támadott, Anglia pedig ugyanannyival védekezett! Ekkor született meg *Weber* egyenlítő gólja.) Szinte állandóan mozog mindenki és — minden irányban. Egy-egy hátul álló védő, vagy elöl tanyázó támadó látszólagos tétlensége sem céltalan. Az egyik váratlan, rajtaütésszerű támadással szemben biztosít, a másik viszont éppen ilyen meglepetés lehetőségére vár.

Ezt a hullámzó, előre-oldalt-hátra irányuló *életteli mozgást merev számok szűk ketrecébe zárni — túl nagy feladat*. Vajon milyen számok fejezik ki szemléltetően a védekezésre kényszerülő csapat kapuja elé vont élő betonfalat? Ennek megelevenítésére csak az első világháború gyalogsági harcászatában találhatunk megfelelő kifejezést. Akkoriban a gyalogságnak bármely irányból érkező támadással szemben egyaránt jól védhető állásait igen találóan *„sündisznóállás"* névvel jelölték. (Ez az elnevezés több csapat Angliában látott védelmi alakzatára is ráillik...) Hasonlóan nehéz kifejezni számokkal a támadási formációkat is. A több hullámban felfejlődő, mélységben tagolt „csatárláncok" mozgása szintén alig-alig szorítható sémák keretei közé.

Ezek után szinte önkéntelenül vetődik fel a kérdés: *van valami elméleti vagy gyakorlati jelentősége ennek a „számháborúnak"*? A szakvezetők hadászati terveiben és a taktikai oktatások területén — igen, egyébként azonban — meglehetősen kevés...

Egy-egy csapat játékának bemutatására a *jellemző adatok és mozzanatok* a legalkalmasabbak. Hány játékossal védekezik és hánnyal támad? Milyen stílusbeli és taktikai elemeket alkalmaz a leggyakrabban? Kik a kulcsfontosságú játékosai és miért? És így tovább!

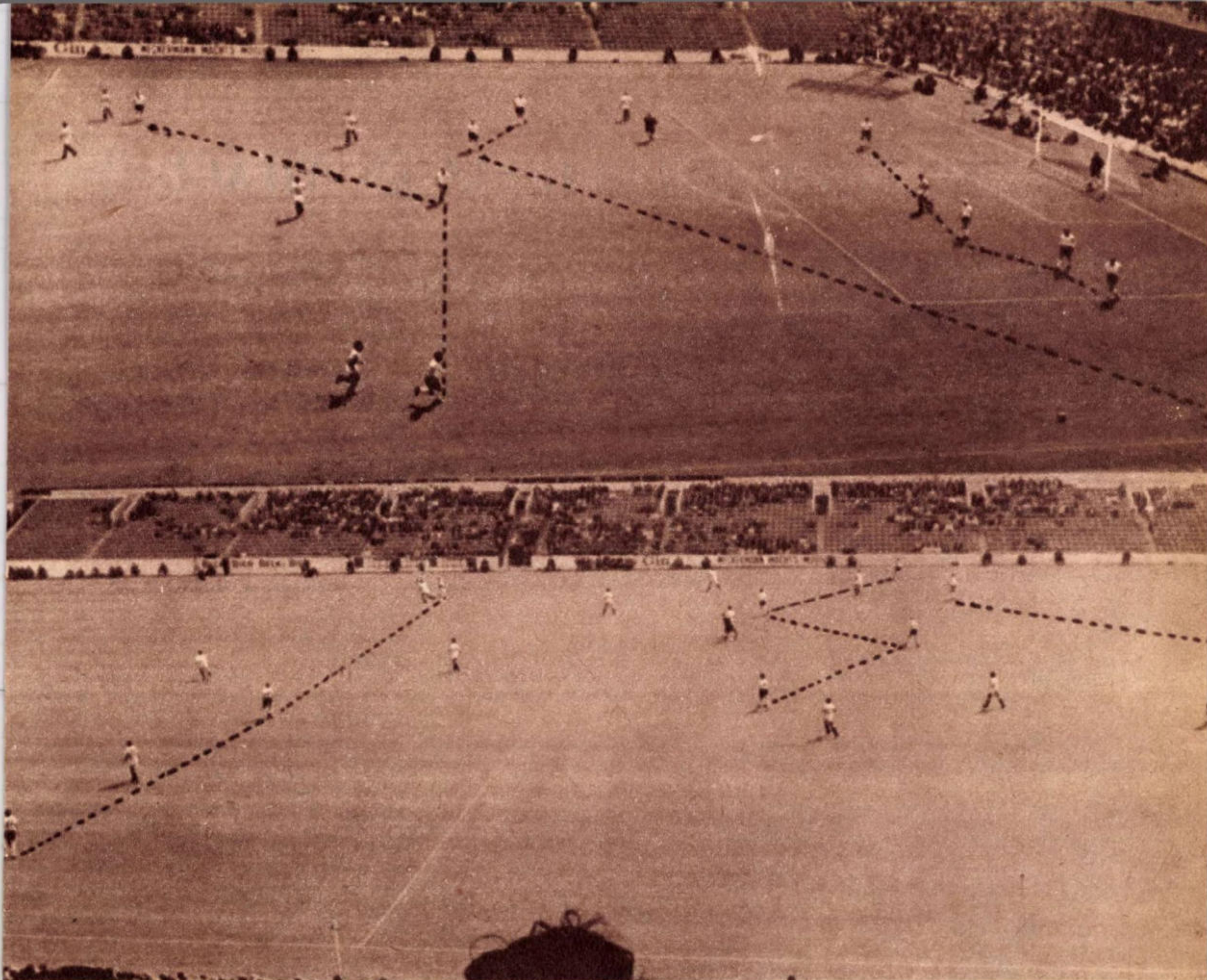
Igaz, ez hosszadalmasabb, mint egy-egy számsorral odavetett séma, de — *pontosabb és az olvasók számára érthetőbb és szemléletőbb!*

Tapasztalatok — tanulságok

Ez a fölöslegesnek tűnő kitérés szervesen beleillik a VB hadászatával kapcsolatos mondanivalónkba. Ezek előrebocsátása után jutottunk el ugyanis az angliai tapasztalatok, tanulságok összegezéséhez. Ezeket így foglalhatjuk össze:

1. A világbajnokság hadászatilag nem hozott újdonságot. A várakozásnak megfelelően ezúttal is a védekezés állt előtérben. Túlsúlya azonban az utóbbi évekhez képest nem növekedett. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a gólok száma a chilei VB-hez viszonyítva nem csökkent.

2. Az eredményesen alkalmazott emberfogásos játék mellett ezúttal

A Kicker című, az NSZK-ban megjelenő lap közölte ezt a két képet az NSZK csapatának 4—3—3-as hadirendjének szemléltetésére. „Szemléltetőbbet rendelni sem lehetett volna" — írja a lap. A felső képen védekezik a német csapat, a három „előretolt" csatár is mélyen bent a saját területen, ügyelnek az ellenfél középpályás játékosaira. A baloldalt vonallal meghúzott háromszögben: Seeler—Held—Emmerich. A következő vonal: Overath—Haller—Beckenbauer. A kapus Tilkowski előtt a hátvéd négyes: Höttges—Schnellinger—Weber—Schulz. Figyelnek az uruguayiak támadására. Az alsó képen viszont a német csapaté a labda, tehát támad, három csatár bent az ellenfél térfelében. A második vonal itt már négy németet köt össze, mert Schnellinger előre jött középpályásnak. A megmaradt három hátvéd közül Höttges is előre húzódott (jobboldalt), s Weber (baloldalt) is erre készül. Mint mindig, most is Schulz maradt leghátul. A korszerű futballban nincs tehát merevség, a helyzet alakítja át a haditervet 4—3—3-ról 3—4—3-ra, vagy akár 3—3—4-re és így tovább. (A képeket Otto Metelmann, a Kicker fotoriportere készítette)

szélesebb körben találkozhattunk a támadási lehetőségeket jobban elősegítő területvédelemmel. A kapu előterét közvetlenül biztosító játékos (olasz elnevezéssel: libero) szinte valamennyi csapat hadrendjében helyet kapott.

3. A játéktér középső harmada benépesedett. Az úgynevezett középpályás játékosok kulcspozíciókat töltöttek be csapataik hadrendjében.

4. Növekedett a szélsőhátvédek részvétele a támadások lebonyolításában. Ennek részbeni következménye, hogy a szélsők játéka átformálódott. Általában többet tartózkodtak belül és hátul, mint a saját helyükön. A szárnytámadások többségét átengedték a hátulról felfutó szélsőhátvédeknek.

5. Leáldozóban van a számszerű sémák kora! A játék még mozgalmasabbá, lüktetőbb ritmusúvá vált. Szükség esetén akár az összes játékos részt vesz mind a védekezésben, mind a támadásban.

6. Az örökös mozgás következtében a fizikai-idegi követelmények tovább fokozódtak! (A Wembley stadion gyepszőnyegén az e tekintetben legfelkészültebb két csapat vívta a döntőt.)

7. Elég gyakran alkalmaztak fölöslegesen magasan ívelt labdákat; lőtt átadásokat, beadásokat viszont jóval ritkábban. Pedig a fejjáték terén kevés csapat tüntette ki magát. (Elsősorban a portugálok és az angolok.)

8. Végül egy nem kimondottan hadászati, de azzal szorosan összefüggő tapasztalat. A közönség változatlanul áhítja és magasra értékeli a látványos, ötletes, váratlan fordulatokban és gólokban gazdag *játékot*. Ezért aratott osztatlan elismerést a Magyarország—Brazília, az NSZK—Svájc, majd az Anglia—Portugália találkozó. Persze a lélegzetelállítóan izgalmas *küzdelmet* is kellően értékelte. Különösen a döntőben, hiszen ott — hazai győzelem született...

* * *

Az angliai mérkőzéssorozat tehát nem szolgált új korszak kezdetét jelentő, forradalmi változásokkal. Mégis vitathatatlanul jelentős állomása volt a labdarúgás immár évszázados történetének.

Antal Zoltán

Albert Flórián:

A VÉDŐK GYŰRŰJE AZ ÉN VILÁGOM!

Az angliai világbajnokságra készülés utolsó szakaszában őszintén szólva egy kis meglepetésben volt részem. Klubbomban és a válogatottban örökké befejező csatárként szerepeltem, ezúttal viszont azt kérték a szakvezetők, hogy

vállaljam a középpályás játékot.

Elsősorban az irányítás, a társak helyzetbehozása lett a feladatom.
Ez az átállítás kissé

váratlanul ért.

A csapat érdeke azonban mindent megelőzött, s így vállaltam ezt a szerepkört. Nem volt könnyű. Szeretek gólt rúgni, s ez a középpályás játék már előre vetette annak az árnyékát, hogy

ezen a világbajnokságon sok alkalmam nem lesz a gólszerzésre.

Így is lett. Amíg Chilében, az előző világbajnokságon három mérkőzésen négyszer találtam a hálóba, addig most, Angliában négy találkozón egyszer sem sikerült a hálót megzörgetnem. Ezekután bárki azt gondolhatja, nem szívesen gondolok vissza világbajnoki feladatkörömre.
Nem így van. Az új feladatot az előkészületi mérkőzéseken gyorsan megszoktam és

bizonyos mértékig meg is szerettem.

Tetszett, mert nagyon sokat lehetett nálam a labda és én is sokat voltam játékban. A fedezetek, de még a szélső hátvédek is legtöbbször engem kerestek labdáikkal, már a félpálya környékén.
De azért

idegenkedtem is.

Ezt őszintén meg kell mondanom. Tudtam, hogy ritkábban kerülhetek a kapu előterébe, még kevesebbszer gólhelyzetbe. Aki pedig belekóstolt a gólszerzés örömébe, nehezen tud lemondani róla. Az új feladat maradéktalan ellátása sokkal nagyobb állóképességet igényelt. Jóval

többet kellett futnom,

mint az előretólt csatárnak. Az első mérkőzéseken gyakran előfordult, hogy valósággal elfogyott a levegő a közelemben...
Egy döntőjelentőségű kulcspozícióba kerültem. Láttam a szerepkör fontosságát, igyekeztem megfelelő „eljátszására" a lehető legalaposabban felkészülni.

Nyomott a felelősség,

nem szerettem volna, ha pont én okozok zökkenőket a folyamatos csapatjátékban.
S míg ezek a gondolatok kavarogtak a fejemben, gyorsan repült az idő, s már ott is álltunk egy-kettőre a manchesteri stadionban, hogy az első ellenféllel, a portugál csapattal megmérkőzzünk. Utólag könnyebb megállapítást tenni, de úgy érzem, túlzottan is nagy jelentőséget tulajdonítottunk a Portugália elleni első 90 perc eredményének. Nos, a sors úgy hozta, hogy annak ellenére, hogy Eusebioék ellen nem szereztünk pontot, bekerültünk a legjobb nyolc közé. Portugália ellen a már említett szempontok miatt nagyon akartunk, s a tét miatt sokat idegeskedtünk. Ennek tulajdonítható, hogy

a helyzetek sorozatát hibáztuk el. Én sem vagyok kivétel!

Két-három alkalommal már csak a kapussal álltam szemben, mégsem sikerült... Talán a nagy akarás az oka, no meg az is, hogy nem éreztem úgy a kaput, mint egy pár héttel azelőtt. Nem tudtunk felszabadultan játszani. Ki is kaptunk.

Már elkönyvelték kudarcunkat.

S ekkor jött a Brazília elleni mérkőzés, az a kilencven perc, amely kárpótlást nyújtott valamennyiünknek, személyszerint nekem is azért a sok munkáért, amit a VB-felkészülés érdekében elvégeztünk. Sok idő telt már el a liverpooli csodálatos mérkőzés óta, de most is csak azt mondhatom, hogy

életemben ennyit még nem futottam.

Egyszerűen nem lehetett elfáradni. Alig vártam, hogy újra hozzám kerüljön a labda. Ragyogóan ment minden. A csapat csodálatos teljesítményt nyújtott. Egyik oka abban kereshető, hogy játszottunk, kötetlenül, szabadon, s ami a legfontosabb,

A 3:1-es Magyarország—Brazília mérkőzésen Gilmar, a brazil csapat kapusa tisztáz Albert elől. Baloldalt 8-as ingben Henrique. (MTI Külföldi Képszolgálat)

felelősség nélkül. Csodálatos emlék marad számomra ez a mérkőzés, s nagyon jóleső érzés hallani itthon és külföldön egyaránt, hogy

örök élmény marad

a sikerünkért remegő és a semleges szurkolók százezrei számára is.

Bulgária ellen már nem kápráztattuk el a világot. Talán azért, mert ezen a mérkőzésen jött ki először a portugálok és a brazilok elleni játék

idegfáradtsága.

Nekem sem ment úgy, ahogy szerettem volna. Fáradtabbnak éreztem magam, meg azután Zecsev személyében egy szigorú, igen éber testőrt kaptam.

A Szovjetunió ellen nagyon nehéz dolgunk volt. A világ legszorosabban záró védelme előtt két előretolt csatár igyekezett zavart kelteni. Nekem a kitűnő Voronyin jutott partnernek. Igyekeztem mozgással kihúzni őt a kapu előteréből, hogy a többiek levegősebb, szabadabb utat kapjanak.

Elképzelésem nem vált be.

Főleg az első félidőben fedezeteink, akiknek nem volt emberük, nem mertek betörni a kínálkozó résekbe, nem vállalkoztak kapuralövésekre. Lehetőségeink a második félidőben jónéhányszor adódtak, ezeket azonban sajnos nem tudtuk kihasználni.

Sok millió futballrajongó szívét nyerte meg ezen a világbajnokságon Eusebio, a portugálok nagyszerű csatára. Rám is a legnagyobb hatást tette a gólkirály játéka.

Messziről kiabál róla, hogy nagyon szeret futballozni és gólt rúgni,

a mérkőzések idejére hatalmába keríti a labda varázsa. Minden idegszálával a kaput keresi, veszedelmesen lő, akár 30 méterről is. Példamutató, ahogy vezeti a labdát. Úgy lefedezi testével még cselezés közben is, hogy szinte lehetetlen elvenni tőle. Végrehajtó csatár volt, gólrekorderségével bizonyította, hogy felsőfokon látta el feladatát. De a góllövésen kívül azzal is törődött, hogy csapata lehetőleg megússza gól nélkül. Ha a helyzet úgy kívánta,

visszament a saját tizenhatosára is.

Kiemelkedő volt a sportszerűség tekintetében is. Nem veszekedett, nem vitette le magát, ha egy-egy rúgást kapott. Biztatta társait, az ő lelkesedése szárnyakat adott a többi portugál labdarúgónak. Sohasem láttam gorombának. Pedig lett volna oka a háborgásra, hiszen a hatszor kilencven perc alatt éppen elég szabálytalanság érte. S új arcát ismerhettük meg, amikor az angolok elleni vereség után

könnyezve vonult le

a Wembley stadionból. Nagy csillag létére nem restellte a könnyeket, ezzel is bizonyítva, hogy a külső tényezők nem érdeklik, csak a játék és az eredmény izgatja. A labdarúgó világ egyik legnagyobbja és

az egyik legsportszerűbb játékosa.

Méltán érdemli meg a dicséreteket, szakemberektől, szurkolóktól és játékostársaktól egyaránt.

A világbajnokság elmúlt, már más feladatokra készülünk. A VB-vel talán megszűnt középpályás szerepkörröm is. Otthagytam a középpályát, visszamentem újra előre, megpróbálok újra gólokat rúgni. Mert szép a középpályás játék, életem egyik legszebb élményét hozta,

de az én világom a védők gyűrűje,

az ellenfél tizenhatosának a környéke. Ott valahogy jobban érzem magam, szeretek ott a nagy tumultusban, a zavarosban halászni.

Visszatérve még egyszer a világbajnokságra, nem győzöm eleget hangoztatni, hogy amit Angliában játszottam, szívesen vállaltam, mert a csapat érdekeit szolgálta. Szívesen szolgálom a csapatot, de még szívesebben lövöm a gólokat. Ezért mentem újra egészen előre, s remélem, az őszi mérkőzéseken megállom a helyemet a régi szerepkörben. Abban a régi szerepkörben, amit a világbajnokság tapasztalatai alapján szeretnék új színekkel eredményesebbé tenni.

Jelenet a 3 : 0-ás Vasas—Ferencváros mérkőzésről, amelyen Albert ismét a védők gyűrűjében volt, s gólt ekkor sem ért el. (MTI Foto, Petrovits László felvétele)

Jótanácsok — Franciaországból

ALBERT BATTEUX, A HÍRES FRANCIA EDZŐ NÉHÁNY JÓTANÁCSA LABDAKEZELÉSI GYAKORLATOKHOZ

1. Ha elengedhetetlen valamelyik mozdulatnak a magyarázgatása és a gyakorlat folytonos ismételtetése — kezdőről lévén szó —, nem szabad túl hosszúra nyújtani és erőltetni ennek az oktatását. A testtel egyidőben azésznek is dolgoznia kell, és az ész nem dolgozik attól kezdve, hogy a mozgás gépiessé válik.

2. Általánosságban, amikor csoportosan dolgoztatjuk a játékosokat, egy-egy csoportba ne osszunk 3—4 játékosnál többet. Ha ugyanis a csoport nagyobb, akkor ritkábban kerül sor egy-egy játékosra és így a munka már nem olyan érdekes számára.

3. Ha a játékos — akármelyik korosztályhoz tartozik — már elsajátította a labdakezelés alap elemeit, azonnal hagyjunk fel a statikus, egyhangó munkával. Vigyünk a mozgásba változatosságot és kiszámíthatatlanságot, a küzdelem feltételei közé helyezve ezeket.

4. Bármennyire értékes is az adott útbaigazítás és az általa elért javulás, a jó technika csakis sok munkával szerezhető meg. A labdának közeli ismeretségbe kell kerülnie a testtel, de közeli ismeretséghez csakis a gyakori és számtalan labda érintés vezet el.

5. A labdakezelés elsajátításának soha sincs vége. Mindig van ok a javításra. Még a legnagyobb játékosnál is.

6. Gyakran beszélnek a játékos labdaundoráról. Általában ilyenkor elveszik tőle a labdát. Ami engem illet, ilyenkor beszüntetem vagy lényegesen csökkentem a fizikai foglalkoztatást, de a labdát a játékos rendelkezésére bocsátom. Ha ugyanis egy játékos már „nem kívánja" a labdát, az oka ennek elsősorban az, hogy már nem tud utána futni.

7. Jobb rövidebb ideig dolgozni, de szorgalmasan és figyelemmel, mint hosszú ideig, könnyedén, henyén.

8. Hangverseny közben nem tanul a muzsikus, hanem játszik. Mérkőzés közben a játékos nem tanulja a labdarúgást, hanem játssza. Egyiknek is, másiknak is a gyakorlat adja a magas szintű képesítést.

New Yorkból jelentik...

Az Egyesült Államokban eddig háttérbe szorult, elmaradott volt a labdarúgás. Futball néven egészen más játékot űztek és az „európai labdarúgásnak", vagy ahogy ők nevezik, „soccer", évtizedekig alig akadt tábora. A múlt esztendőkben viszont megnőtt az érdeklődés, s mindezt fokozza a nyári hónapokban megrendezett New York-i nemzetközi torna, amelyre Európából és Dél-Amerikából is neves csapatokat hívtak meg. Tavaly például már minden találkozón sokezren foglaltak helyet a nézőtéren és a ferencvárosi játékosok elbeszélése szerint, Amerikában is értenek a labdarúgáshoz.

Nemrég az amerikai sporthatóságok döntő lépésre szánták magukat. New Yorkban bejelentették, hogy megalakítják a profi ligát, s 1967 tavaszától lebonyolítják az első bajnokságot.

— *Úgy tapasztaltuk, hogy az emberek érdeklődési köre nálunk is kiterjed már a labdarúgásra és ezért határoztuk el a liga megalakítását* — jelentette ki R. Hermann, a testület elnöke, aki fő szervezője a New York-i tornáknak. — *Pályagondjaink nincsenek és ha szükséges, minden városban nagy mérkőzéseket tudunk rendezni.*

Eddig tizenegy város — New York, Atlanta, Boston, Chicago, Hartford, Los Angeles, New Orleans, Philadelphia, St. Louis, San Diego és San Francisco — jelentette, hogy belép a ligába, s úgy hírlik, rövidesen további öt — Vancouver, Toronto, Detroit, Pittsburgh és Miami — csatlakozik hozzájuk.

Érdekes még az a nyilatkozat, amelyet W. Cox, a testület egyik vezetője tett:

— *Felmértük játékos-állományunkat, örvendetes a fiatalok nagy érdeklődése* — mondta. *Ahhoz viszont, hogy már az első években a sportbarátok körében átütő sikert érjünk el, jó mérkőzéseket kell produkálnunk. Ezért segítséget kérünk az angol szövetségtől, hogy néhány esztendőre 150—200 neves, jólképzett játékost kölcsön adjanak.*

Sir Stanley Rous, a FIFA elnöke hamarosan válaszolt:

— *Támogatjuk az amerikaiak kérését.*

*

Legújabban azonban baj van. A FIFA ugyanis figyelmeztetést adott ki, amely a profi játékosok és az edzők figyelmét felhívja arra, hogy lehetőleg ne kössenek szerződést a nemzetközileg el nem ismert északamerikai profi liga egyesületeivel.

KÉP — LONDONBÓL

Július 30-án fejeződött be a VB, s a sok-sok ünneplés után már augusztus elején megkezdődött a hétköznapi munka Angliában, pedig náluk nem is volt olyan korai a bajnoki rajt, mint például nálunk. Képünkön Hurst, Moore és Peters a szokásos napi edzését végzi. (MTI Külföldi Képszolgálat, UPI felv.)

ILLOVSZKY ÉS A TIZENEGY

A világbajnokság után az MTS elnöksége elfogadta Baróti Lajos szövetségi kapitány lemondását, egyben Illovszky Rudolfot szövetségi edzőként megbízta, hogy a válogatott keretet a még idén lebonyolításra kerülő, hátralevő feladatokra felkészítse.

A mindig mindenre érzékeny magyar labdarúgó közvélemény ez esetben megnyugvással fogadta a határozatot. A határozat „csekkjének" ugyanis van fedezete.

Nincs szükség rá, hogy Illovszkynak különösebben reklámot csináljunk, hogy hű-hót csapjunk körülötte. Ő tiltakozna ellene a leghevesebben. Ez a tulajdonsága egyébként legmarkánsabb jellemvonása, és annak a bizonyos csekkfedezetnek — aranyalapja.

Szeret csendben dolgozni. És ebből a mondatból is, talán nem annyira a *csend*, mint a *dolgozni* a hangsúlyos. Aminek következtében senki sem engedheti meg magának azt a luxust a környezetében, hogy — lazsálni merjen.

Egész lénye, alkata, vibráló egyénisége szinte szuggerálja a munkát. Ilyen volt a Vasas futballistájaként, ilyen maradt edzőnek is. A magyar labdarúgás — oly érzékeny! — hívei két évtizede jól ismerik nevét. Ezért nincs szüksége külön reklámra. Ez is — az aranyfedezet. Ennyit az új szövetségi edzőről.

És a csapat?

Ez a nagyobb kérdés. Olyan, amire feltétlenül, méghozzá röviden válaszolni kell. A magyar csapatra ugyanis több együttes is *feni a fogát* ezen az őszön.

Nem véletlenül választottuk ezt a fogalmazást. A szavaknak ilyetén módon való fűzése egyben értékítélet is. A magyar labdarúgóválogatott megfelelően szerepelt a világbajnokságon. Ami, ha „szépségverseny" lett volna — a világsajtó tükrében láttuk így — alighanem fiaink nyerik el a babért technikás, látványos, kombinatív játékstílusukkal. Tudják ezt az ellenfelek is. Ezért készülnek nagyon. Ezért kell nekünk is nagyon felkészülnünk ellenük.

Mindezt így gondoljuk — mi. Eddig jutunk ugyanis a morfondírozásban, amikor Illovszky Rudolf végre — ráér. Telefonok, tárgyalások, újabb és újabb ügyfelek. A csuda gondolná, hogy ennyi hivatali elfoglaltsága *is* van egy szövetségi edzőnek. És amikor végre ott ülünk egymással szemben az MLSZ annyi vihart látott nagy szobájának kis sarokasztalánál, még akkor is újra meg újra a telefonhoz hívja őt a szobatárs, Börzsei János.

Ennek ellenére —, ha döcögve is — a beszélgetés megkezdődik. Így:

— *Egyelőre inkább dolgozni kell, mint nyilatkozni!*

Puff neki! Mintha első gondolataink visszhangja lenne az első mondat. Illovszky most is hű önmagához. Igazolja, hogy helyesen gondoltuk a várakozás perceiben, amit róla gondoltunk. A sok és fegyelmezett munka csendesembere lett a legjobb magyar labdarúgó tizenegy megbízott vezetője.

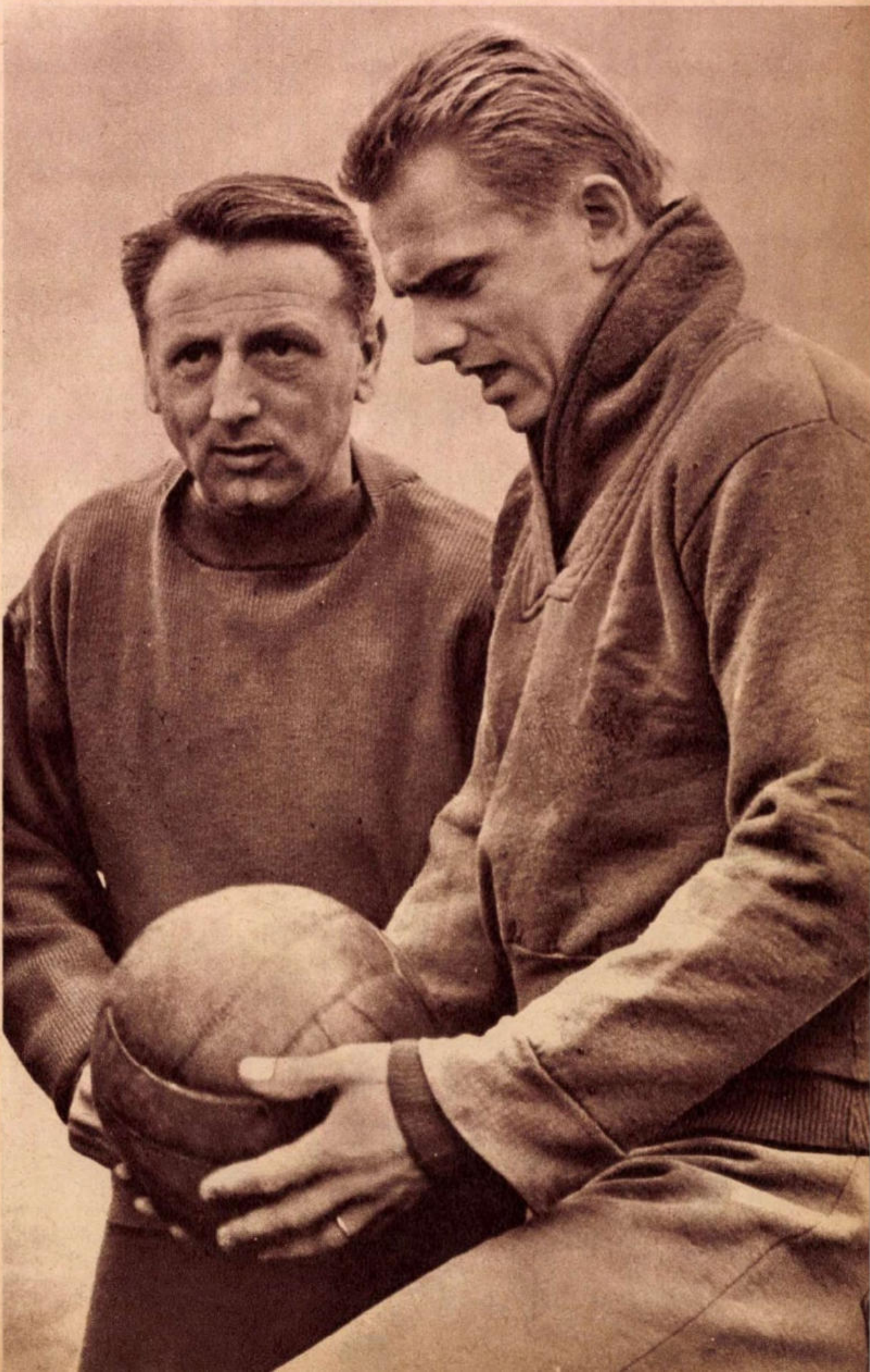
Eggyel odébb a kispadon

Aztán, ha nehezen is, mégis csak megered a szó. Azt mondja, hogy nagy megtiszteltetésnek veszi a megbizatást. És érdekes módon az ő szájából ez a közhely sem banális. Ilyen ember! Őszinte és következetes.

Nem értékeli túl saját munkáját és szerepét. A megbizatást annak tulajdonítja, hogy jól ismeri a válogatott csapat gerincét alkotó fiúkat.

Ez tény. 1963. szeptember elseje óta dolgozik velük. Nem beszélve arról, hogy a VB-re való felkészü-

Mészöly és Illovszky (MTI Foto, Petrovits L. felv.)

lés időszakában végig ott volt Baróti Lajos mellett. Sokat látott, tapasztalt, tanult.

S a vizsga?

Szerinte a magyar válogatott a világbajnokságon a várakozásnak megfelelően szerepelt.

Kis csend támad kötünk. Én azon gondolkozom, vitatkozzam-e ezen, ő pedig hirtelen elhallgat. Amikor újra megszólal, valamit elárul abból a másik Illovszkyból, aki — úgy látszik — a „robotember" mögött húzódik meg:

— *Ha egy kis szerencsénk van, még jobb helyezést is elérhettünk volna.*

De az ábrándozásnak csak egyetlen pillanat jut. Már ismét a mindig józanul higgadt szakember beszél:

— *Egy biztos: a játékosok a pályán és a pályán kívül is, magatartásukkal, egy-egy mérkőzésen nyújtott kiemelkedő játékukkal újabb megbecsülést szereztek a magyar labdarúgásnak.*

Erről van éppen szó! Megint a magunk kigondolta témára ad, kérdés nélkül is választ. Helyt tud-e állni a VB-t járt tizenegy a még hátralevő feladatok megoldásában?...

Megnyerni az EB-találkozókat

A válasz pozitív. Bár az új szövetségi edző kétfelé osztja a feladott leckét. A fontosabbik tétel: meg kell nyerni az Európa-bajnoki mérkőzéseket. Ez a célkitűzés.

Hogyan akarja végrehajtani?

A világbajnokságon kialakult és jól összeszokott gárdára számít. Bár itt is elképzelhető, hogy sérülés vagy egy-egy játékos gyengébb formája miatt cserére szánja el magát.

Ahol már tudatosan készül az „újításra", az a két soronkövetkező barátságos mérkőzés: a franciák és az osztrákok ellen. Ezeken a találkozókon két-három „új fiú" bemutatkozása is lehetséges. Természetesen, minden esetben az eredményesség reményének messzemenő figyelembevételével.

— *A VB előtt, nagyon helyesen, volt egy olyan hallgatólagos megegyezés, hogy a klubok mindenben alárendelik érdekeiket a legjobb tizenegy sikerének. Most azonban, amikor élenjáró egyesületeink előtt is nagy, nemzetközi feladatok állnak lehetséges-e kooperáció és koordináció?*

— *Közös értekezleten vettem részt az NB I-es klubok edzőivel. Úgy vélem, nem lesz zökkenő az együttműködésben. Én ismertettem a válogatott programját, ők támogatásukról biztosítottak. Elképzelésemet különben nagy tetszéssel fogadták: a játékosok klubjaikban készülnek fel, és csak az adott válogatott meccs előtt hívom össze három napra a keret tagjait. Újdonság az is, hogy az edző- és összeszoktató mérkőzéseket a lehetőség szerint csütörtökön játszszuk, nehogy zavarjuk a klubokban folyó munkát.*

Jelenet a VB-n játszott szovjet—magyar mérkőzésről. Balról: Sesztyernyev (erősen takarva), Szabó (fejel), Farkas, Bene és Voronyin

Az új játék és kapcsolt részei

Még a nem teljesen szakértő közönségnek, a tv nézőinek is feltűnt, hogy a magyar válogatott tizenegy Angliában valami újjal kísérletezett. Egy-egy játékos a megszokottól teljesen elütő utasítást kapott. (Gondoljunk csak Albert Flórián középpályás szereplésére!) Ez az elmélet azonban maradéktalanul csak a brazilok elleni mérkőzésen érvényesült. Amiben még az ellenfél pillanatnyi játéktudásának, stílusának is jelentős szerep jutott. A kísérlet azonban mindenképpen figyelemreméltó. Folytatjuk-e?...

A szövetségi edző szerint — egyelőre — nem. A magyar válogatott soronkövetkező ellenfeleinél nincsenek olyan kivételes képességű labdarúgók, akik ezt a taktikát indokolttá tennék. És mivel klubcsapataink legtöbbje úgyis a 4—2—4-es felállásban játszik, a válogatott alapfelállása is adva van.

Egyetlen kellemetlen, de az előttünk álló mérkőzések megnyerése érdekében hasznos kérdésünket a végére tartogattuk.

— *Mi lesz a gólokkal?*

— *Igaz, mutatkozott bizonyos „góliszony" a VB-n és a válogatott, sőt a klubcsapatok nemzetközi találkozóin is. Úgy gondolom, hogy csatáraink teljesítménye 50 százalékos. Biztos, hogy már rengeteg gólhelyzetet tudnak teremteni. Ne felejtsék el, hogy ezek huszegynéhány éves fiúk! Akik egyre rutinosabbak és higgadtabbak lesznek! De éppen a nagy csaták tüzében. Nem akarok Hidegkuti Nándorra hivatkozni, aki 31 éves korában érte el csúcsformáját, de adjunk időt a mi fiataljainknak is! Nem lesznek hálátlanok, ebben biztos vagyok. Gólokra váltják majd ezt a türelmet. Főként akkor, ha nemcsak 8—10 méterről mernek majd kapura rúgni az egyre inkább tömörülő védelemmel szemben, hanem 20—25 méterről is. Ez pedig megintcsak a gyakorlás és önbizalom kérdése.*

Aminek egyik záloga viszont éppen ő, Illovszky Rudolf, az új szövetségi edző.

CSILLAG ISTVÁN

Tállyán is tudnak focizni

Ilyenkor, nyárutón mindig nagy a készülődés az ország északkeleti szőlőskertjében, Hegyalján. Folynak az előkészületek az őszi — „aratásra". Szőlőérés idején mostanában nagyon készültek a labdarúgók is az egyik leghíresebb hegyalja községben, Tállyán.

1.

A felszabadulás előtti időkből nem sokat jegyeztek fel Tállya labdarúgásáról. Bodnár Imre... A higanymozgású csatár híre eljutott Debrecenbe a Bocskaihoz, le akarták szerződtetni, de a tállyai labdarúgó nem állt kötélnek. A labdarúgást csak szórakozásnak tekintette, a tanulást helyezte előtérbe.

2.

Négy éve kezdtek újra beszélni a tállyai labdarúgásról. Összejött egy csapatravaló, futballozni nagyon szerető, lelkes fiatal és — az edzésektől sem irtóztak. Járási elsőség lett a szorgalom eredménye, II. osztályú csoportbajnokság. A Borsod megyei bajnokságok pedig nem akármilyenek, azoknak patinájuk van. Az NB III. északkeleti csoportjában például a 16 csapat közül ma is hét a Borsod megyei együttes, s a csapatok legtöbbje mindig az élcsoportban foglal helyet. Nem véletlen az sem, hogy az Ormosbányai Bányász, a tavalyi megyei győztes, Bodola Gyula edző csapata most az NB III-ban is csoportelső.

A tállyai lelkesedésből, akaratból és egyre gyarapodó tudásból — hatalmas meglepetésre — a 4. helyre futotta az első évben, a megyei bajnokságban.

Akadt még valami ami elvitte a tállyaiak hírét. Ha legyőzték őket — nem dőlt össze Tállya, sőt a győztest nem egyszer még meg is — tapsolták. Ez az ami a mi labdarúgásunkban — sajnos — vajmi ritka. Tállyára szívesen mentek a csapatok, a játékvezetők... Ha győztek — tapsoltak nekik. Igaz, erre az utóbbi időkben már ritkán akadt példa. Pedig —, hogy csak a Magyar Népköztársasági Kupáról beszéljünk — néhány nemes vad, azaz a Tállyánál lényegesen nagyobb tudású ellenfél is „terítékre került". Az MNK-küzdelmek tállyai vendégei jól megtanulták a hegyaljai együttes nevét. Amikor 1965-ben MNK-kasszát csináltak az MLSZ vezetői, meglepetve látták az addig ismeretlen elsőéves megyei csapat, a Tállyai Építők eredménylistáját: Miskolci Bányász (NB II.) 2:1, Tiszaszederkény (megyei) 2:0, Nyíregyházi Spartacus (NB I. B) 2:2, Borsodi Bányász (NB II.) 2:0! A nyolcaddöntőben, a később a döntőbe került DVTK-tól mindössze 2:1-es vereséget szenvedett a tállyai 11. Kupacsapat lett a hegyaljai község csapata. Néha — sok-sok nagy városnak is dicséretére válna — 2500-an is ott szorongtak a szűk pálya körül, s nemcsak a hazaiak, hanem Mád, Rátka, Abaújszántó és Golop lakói is szívesen mentek el a tállyai labdarúgó mérkőzésre.

Az idén már nem futotta ennyi bravúrra a meggyengült csapat erejéből, hiszen legjobbját, a csatár Tolvéth II-t, a DVTK vitte el, ketten bevonultak katonának a tavalyiak közül, de az NB I. B-s Nyíregyházi Spartacus még így is 4:2-s vereséggel távozott Tállyáról, az MNK nagydöntő első fordulójában. A 64 közé jutásért vívott küzdelemben azonban az edző nélküli együttes 2:1-es vereséget szenvedett a Miskolci ÉMTE-től. Pedig egy félidőn át óriási nyomás nehezedett a miskolci védelemre. Most sem dőlt össze semmi Tállyán... A vereséget tudomásul vették, de a tanulságokat is levonták, s rögtön megkezdték a hiányok pótlását. Az edző nélküli csapat (ebben az időben Kiss László intéző egyúttal edző is volt), már négy nappal később vigasztalódott, a Tállyánál majdnem ötször nagyobb Sátoraljaújhelyt győzték le...

A tállyai tizenegy. (Szabó István felvételei)

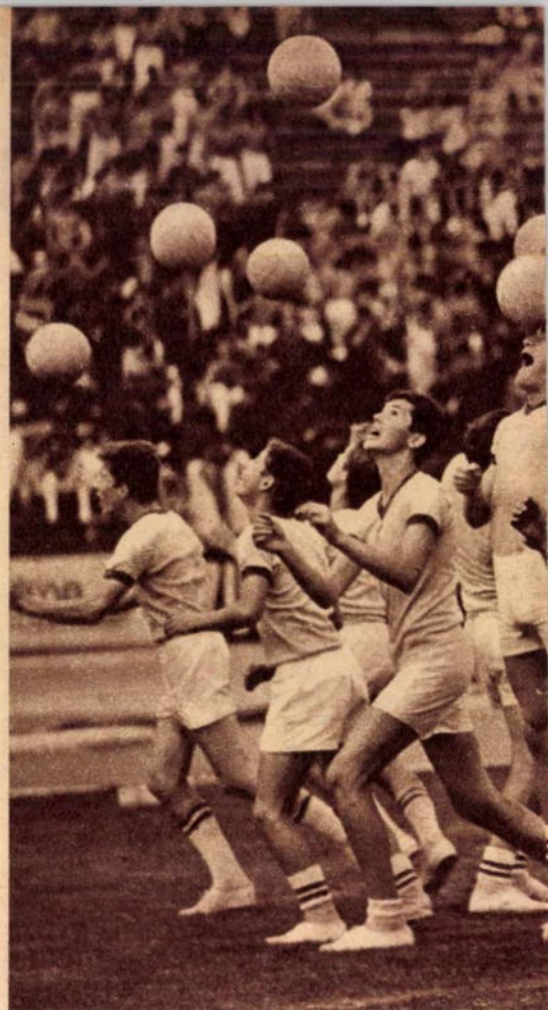
3.

Edző nélküli csapat?... A tavalyi sikerekben jelentős része volt az edzőnek. Aki — fáradságot nem kímélve — hetenként háromszor utazott a tállyai labdarúgók kedvéért Diósgyőrből — Tállyára. És ehhez azt is tudni kell, hogy Tállya a hegyek között fekszik, közel 70 km-re Diósgyőrtől, s csak átszállással közelíthető meg — Szerencsen át. Tapasztalt edző nélkül nagyobb tudású csapat sem tudna eredményes lenni. S Tállyán különösen nehéz még egy tapasztalt edzőnek is... Mert —, ha valahol —, úgy Tállyán elsősorban: az edzőnek nagyon-nagyon ügyes nevelőnek is kell lennie! Csak egy példa: tavaly a Borsodi Bányász legyőzése után 75 liter hegyaljai bor „gyűlt össze", rövid idő alatt, a győzelem örömére, a szurkolók jóvoltából. S a szurkolók még meg is sértődnének, ha a játékosok a szíves kínálást elutasítanák. Nem nélkülözhető, nem fölösleges tisztség az edzőé, akinek nemcsak labdavezetésre, fejelésre, megfelelő taktikai elemek elsajátítására kell oktatni a labdarúgókat, hanem nevelői bravúrokra is szüksége van az eredményes munkához. És ez szükséges — többek között —, ahhoz is, hogy a Tállyai Építők csapata az eddiginél is szebb sikereket érjen el!

Nagy József

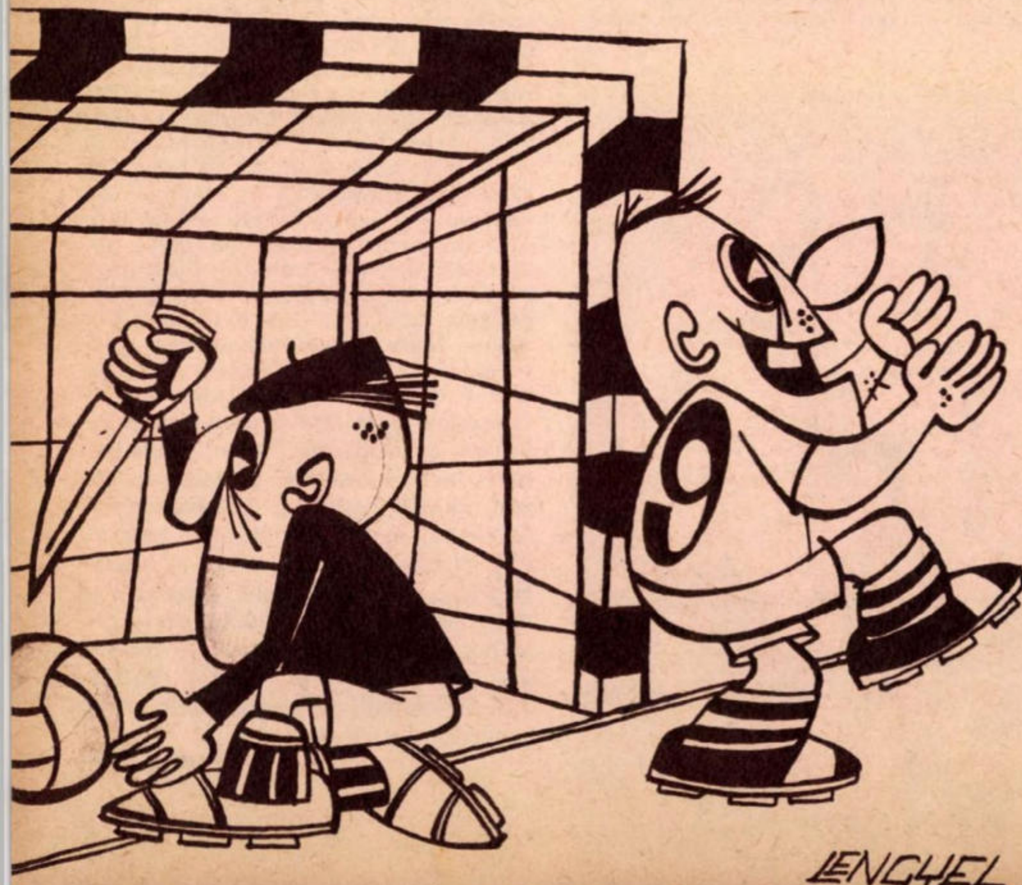
Ezt a Vébé Villit kapta ajándékba Bene Ferenc a Kézműipari Vállalattól, azért, mert négy gólt rúgott a VB-n. A hatalmas szivacsoroszlán autósbabának nem használható, még a lakásban is tekintélyes helyet foglal el. (MTI Foto)

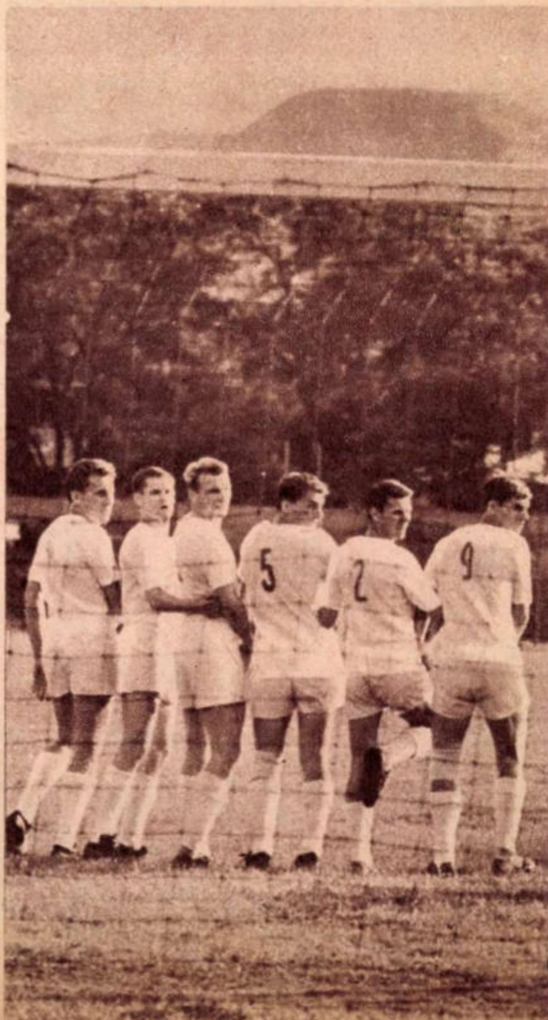

Az OSN központi sportün

Szép a kilátás a dorogi pályán, de szép v
Tatabánya kapuja előtt a Tatabánya—D
mérkőzésen. Törőcsik szabálytalankodott, s

Öröm és bánat.
(Lengyel Gyula rajza)

égének egyik kedves színfoltja volt a Foci, foci, foci... jelenet

a belátás is a Nyári Kupa nostori 18 méteres szabadrúgásból így szépített 2 : 1-re. Később 5 : 1-re alakult az eredmény a Tatabányai Bányász javára (MTI Foto)

Az önkritikus (Polgár Imre rajza)

Hajrá felé közeledik az MNK

Évről évre nő a labdarúgó Magyar Népköztársasági Kupa népszerűsége. Legújabban azért is, mert az MNK győztese részt vehet a Kupagyőztesek EK viadalban. Vajon a Bp. Honvéd és a Győri Vasas ETO után most melyik élhet majd ezzel a lehetőséggel?

A Győri Vasas ETO tulajdonképpen még nem is élt a joggal, hiszen a Kupagyőztesek EK 1966—67. évi küzdelmei során csak szeptember 28-án Firenzében, a Fiorentina ellen kezdi el szereplését, majd egy héttel később látja vendégül az olasz kupagyőztest.

Pillanatnyilag még elég sok csapat áll az MNK 1966. évi küzdelmeiben, hiszen a IV. fő forduló van soron. Ennek párosítása (lapunk zártáig):

Szombathelyi Haladás—Tatabányai Bányász

Petőházi Kinizsi—Szombathelyi SE

Tatabányai Építők—Győri Vasas

Veszprémi Vasas—Kaposvári Honvéd

Péti MTE—Újpesti Dózsa

Pécsi BTC—Pécsi Dózsa

Kiskunfélegyházi Honvéd—Bajai MTE

Ékszerészek—Nagytétényi Kohász

Jászberényi Lehel—Diósgyőri VTK

Vörös Csillag Traktorgyár—Bp. Előre

Hatvani Honvéd—Balassagyarmati Dózsa

Miskolci ÉMTE—Ózdi Kohász SE

Debreceni VSC—Ferencváros

Mezőhegyesi MEDOSZ—Vasas

Békéscsabai Honvéd—Szegedi EAC

Egri Dózsa—Bp. Honvéd, vagy Szegedi Dózsa.

Gondolatok két „tantárgyról"

A VIII. világbajnokság rengeteg érdekességgel és tanulsággal szolgált játékosoknak, vezetőknek és szurkolóknak egyaránt. A magyar labdarúgás jelenét és jövőjét tekintve örvendetes, hogy ezek többsége a mi szempontunkból kedvező, határozottan pozitív volt. A világ legjobbjainak angliai „érettségi" vizsgáján azonban akadt két olyan „tantárgy", amelyekből a mieink nem a legjobban feleltek. Talán nem lesz haszontalan időtöltés, ha ezeknél kissé elidőzünk.

Ember, ember ellen

A várakozásoknak megfelelően ezen a VB-n is a védekező játék volt túlsúlyban. A haditervek jelentős része a védelmet elsősorban a jól megszervezett, szorosan záró „betonfalra", a játéktér kapu előtti harmadának sűrű megszállására alapozta. A területvédelem olykor az ellenfél egy-egy kulcsemberének szoros őrizetével párosult, azaz a vegyes védekezés jellegét öltötte fel. Elég gyakran találkozhattunk azonban több játékos semlegesítésére irányuló, szoros, ún. kísérő emberfogással is. Ez volt az egyik „tantárgy", amely a mieink számára „narancshéjnak" bizonyult...

Ezt a védelmi megoldást elsősorban a Szovjetunió, az NSZK és Anglia csapata alkalmazta sikerrel. Ha a helyzet úgy kívánta, természetesen más csapatok is éltek vele. Olykor még mi is...

A klasszikus emberfogásnak néhány kitűnő példáját láthattuk. Ezek közül elevenítsünk fel néhányat.

A szovjet—olasz összecsapás kimenetele szempontjából döntőnek bizonyult a Hurcilava—Mazzola párharc eredménye. A kemény szovjet fiú szinte kizárólag a legveszélyesebb olasz támadó semlegesítésére összpontosította erejét — teljes sikerrel. Jóval kevesebb eredménynyel járt viszont a bronzérmekért lefolyt mérkőzésen a portugál Torres ellen vívott küzdelme. Ezen a találkozón Voronyin mutatott példát a munkából, bár Eusebio valóban méltó ellenfélnek bizonyult.

Az angol együttesben a nálunk is ismert Stiles kapott elsősorban ilyen feladatokat. Ezt eleinte erősen kifogásolhatóan látta el, mert alig akadt szabályos szerelése. A FIFA erélyes figyelmeztetése után azonban, éppen Eusebióval szemben bizonyította be, hogy játszani is tud. Kifogástalan, szinte példamutató védőjátékot nyújtott jóval képzettebb ellenfelével szemben. Az Anglia—NSZK

döntőben

több párharcnak lehettünk szemtanúi. A Wilson—Seeler, Schnellinger—Ball és Beckenbauer—B. Charlton „párosok" végig nagy küzdelmet vívtak egymással. Bobby Charlton szokottnál halványabb teljesítményében kétségtelenül része volt Beckenbauernek is. A Wilson kontra Seeler csatában egyik fél sem tudott tartósan a másik fölé kerekedni. A „tűzgolyó" mozgású Ball azonban vitathatatlanul „megtáncoltatta" a világ legjobb hátvédei közé számító szőke Schnellingert.

Más csapatok is alkalmazták olykor-olykor a szoros „őrizetet". Még a legjobb támadójátékot nyújtó portugálok is. Gondoljunk csak arra, hogy a kitűnő Vicente milyen nagyszerűen helytállt Pelé ellenében! (A brazilok büszkeségének megsérülésében nem ő volt a ludas.) De nem kevésbé volt sikeres a bolgár Zecsev szereplése sem Pelével szemben a III. csoport első mérkőzésén. Ugyanakkor keveset mutatott Garrincha is az őt kitűnően őrző Gaganelov jóvoltából.

De térjünk rá a

magyar vonatkozású

példákra is. Szepesi ugyancsak az egykor félelmetesen cselező és még ma is „életveszélyesen" lövő brazil jobbszélsővel szemben bizonyította be, hogy mi is értünk a szoros emberfogáshoz. A kitűnő tatabányai labdarúgónak még támadások vezetésére is jutott ideje és — ereje.. Ezen a téren azonban ez volt az egyetlen kiemelkedő teljesítmény a mi oldalunkon. Velünk szemben viszont...

Már a bolgárok elleni találkozó első felében meglehetősen nehezen szakadtak el támadóik az őket kitartóan követő ellenfeleiktől. A Szovjetunió elleni negyeddöntőben ez még jóval kevésbé sikerült. Bene, Albert és Farkas csak ritkán jutott levegőhöz Danyilov, Voronyin és Ponormarjov végig erőteljes, de sortszerű „védő őrizete" mellett. Pedig a mieink akarásával, küzdőszellemével nem volt baj. Ezúttal erőnlétben is egyenrangúak voltak, és védőik gyorsaságban sem igen szárnyalták túl őket. Keménységben, határozottságban már vitathatatlanul a szovjet játékosok felé billent a mérleg nyelve.

Kétségtelen, hogy ezekben a párharcokban a védők helyezte általában előnyösebb, hiszen nekik elsősorban rombolni kell. A támadónak viszont nem elég a labda meg-

mber, ember elleni küzdelem a Koreai NDK—Olaszország mérkőzésen. Li Csang Jong, a Koreai NDK kapusa tisztáz Fogli és Perani elől. (MTI Külföldi Képszolgálat)

szerzése, azzal „valamit” kezdeni is kellene. Ezért fordul elő elég gyakran, hogy a kisebb feszültségű, de szívós védő „elbánik” nagy ellenfelével. Ezt a mostani VB párharcai is igazolták.

Sok egyéb tényező mellett nagy szerep jut itt a játékosok idegállapotának, pszichikai feszültségének is. A percről percre ismétlődő, test test elleni küzdelem nemcsak fizikailag, hanem — talán még fokozottabb mértékben! — idegileg is sokat kivesz a küzdőfelekből. Ilyenkor az dönt, hogy ezen a téren melyik fél bírja jobban. Nyilván sokan emlékeznek még a 15—20 év előtti Lakat—Puskás párharcokra. Az MTK mesteredzője labdarúgónak is kitűnő volt, amit tizenháromszoros nagyválogatottsága beszédesen bizonyít. Puskás viszont — világklasszis volt! Lakat mégis sorozatosan semlegesíteni tudta kiváló ellenfelét. Olyan szorosan őrizte, hogy még akkor is melléje állt, amikor Öcsi partdobást végzett. Ez az ernyedetlen „üldözés” idegileg teljesen kimerítette a kispesti csillagot. Nem csoda, hogy Puskás szinte félt az egyébként példamutatóan sportszerű eszközöket alkalmazó Lakat elleni játéktól...

Megítélésünk szerint csatáraink erőnlétileg és gyorsaságban teljesen, mozgékonyságban és keménységben megközelítőleg elérték azt a színvonalat, amely a „testőrök” elleni sikeres harc előfeltétele. A jövőben várható párharcok eredményesebb megvívása érdekében azonban gondolni kell a még alaposabb, tudatosabb idegi, pszichikai felkészítésre is. Ez természetesen nemcsak „jól őrzött” támadóinkra, hanem emberfogással megbízott védőinkre is vonatkozik.

Csak egy gól született az Anglia—Argentína mérkőzésen, s azt Hurst fejjel érte el. Képünkön Hurst a fejelés utáni pillanatban. (MTI Külföldi Képszolgálat)

Harc a levegőben

A másik „tantárgy”, amely még alapos súlykolásra szorul, a fejjáték. A modern labdarúgásban is legalább olyan alapvető tényező a levegőben való játék, mint régen volt. Bármilyen irányban fejlődjék ez a nagyszerű játék, a labda nem marad a gyepen, hanem utat keres magának a levegőben is. A „légiharc” tehát a jövőben is elkerülhetetlen lesz.

Milyen szerepe volt ezen a világbajnokságon a fejjátéknak? Álljon itt szemléltetésül három ország összesített gólaránya, valamint a fejesekből elért és kapott góljaik száma. Ime:

Anglia 6 mérk., 11:3 összesen, 4:0 fejes;

Portugália 6 mérk., 17:8 összesen, 5:0 fejes;

Magyarország 4 mérk., 8:7 összesen, 1:3 fejes.

A Rimet Kupa új birtokosai tehát 4, a bronzérmes portugálok pedig 5 gólt értek el fejesből, viszont egyet sem kaptak. Ha nemcsak a közvetlenül fejesből született, hanem a fejes átadás nyomán szerzett gólokat is figyelembe vesszük, Portugália mérlege tovább javul. Ilyen módon további két gólt értek el. Sőt a javukra írt egyetlen öngól is fejesből született a bolgár Vucov jóvoltából! Mindezeket összegezve a portugálok összesen 8 gólt szereztek „légi” úton. Világbajnoki góljaiknak csaknem felét! Még egy adat: mind a négy portugál csatár (Augusto, Eusebio, Torres és Simoes) fejelt gólt! Vajon tagadható-e, hogy ez a körülmény nagyon jelentős súllyal esett latba a 3. hely megszerzésénél?

Nagyszerű az angolok teljesítménye is, akik egyébként kitűnő fejjátékukról egy évszázad óta híresek.

És mi? Egy fejesgólt értünk el, viszont — hármat kaptunk! E három mellett (mindhármat a portugáloktól szereztük be)

a bizonytalan fejjáték

eredménye volt a kiesésünket eredményező második szovjet gól is. Egy kisszögletszerű szabadrúgásnál védőink elszámították a labda ívét. Így kerülhetett az a szemfüles Parkujan elé, aki zavartalanul lőhetett a hálónkba.

Támadóink többnyire alulmaradtak a levegőben vetélytársaikkal szemben. Talán csak Albert tudta olykor-olykor elfejelni a védők gyűrűjéből a labdát. Alacsonyabb társai nemcsak termetben, de ruganyosságban is elmaradtak ellenfeleiktől. Kitűnő középcsatárunk fejesei közül is mindössze egy veszélyeztette az ellenfél hálóját. Igaz, akkor a portugálokat csak a kapufa mentette meg a góltól...

A fejjáték terén mind támadóinknál, mind védőinknél lehet és kell is javítani. De nemcsak a kapura irányuló, hanem az átadásra szánt fejesekről sem szabad megfeledkezni. Gondoljunk csak Torres pontosan visszafejelt, mindig veszélyt okozó labdáira!

Ennek a kérdésnek a kapcsán felvetődik a beadások problémája is. Tudjuk, hogy Kocsis Sándorhoz hasonló fejjátékkal rendelkező támadóink jelenleg nincsenek. Meggondolandó tehát, hogy a kapu elé ívelt magas labdák számunkra hasznosak-e? Az esetek többségének tanúsága szerint — ritkán. Csakis akkor, ha a labda pontosan ívelődik a „címzett” fejére, vagy fejjel elérhető közelségbe úgy, hogy az ellenfélnek csekély beavatkozási lehetősége legyen. Ehhez viszont pontos beadásokra van szükség. Ez nemcsak a szélsőkkel, hanem a támadást támogató ún. középpályás játékosokkal és a felfutó szélsőhátvédekkel szemben is lényeges követelmény! De nemcsak a pontos beívelések okozhatnak gondot az ellenfél védőinek. Gyakran még hasznosabbak lehetnek az élesen, fej magasságban, félmagasan, vagy laposan belőtt labdák. A VB-n elért fejesgólunknál is (a bolgárok elleni találkozón) Rákosi nem ívelte, hanem belőtte a labdát, amely a berobbanó Bene fejéről a hálóba vágódott. Hasonló gólokat itthon is láthattunk már, főleg Rákosi, Fenyvesi dr. és Solymosi éles beadásai nyomán Albert, illetve Bene közreműködésével. Amíg válogatott csapatunk támadói nem lesznek hatékonyabbak a levegőben, addig a lőtt beadások több zavart okozhatnak az ellenfelek védőinek, mint a magasan ívelt labdák.

Labdarúgósportunk általános érdeke, hogy ezekben a „tantárgyakban” is javítsunk és mielőbb elérjük a világszínvonalat!... (A. Z.)

JÖVŐRE: 64 ÚJ CSAPAT

és 952-vel több mérkőzés az NB-ben

Még javában folyik a küzdelem a labdarúgó bajnokság különböző osztályaiban, mégis egyre több szó esik az 1967-es idényről, amelyben alaposan változik majd a Nemzeti Bajnokság mezőnye. Emelkedik a létszám, s így az idén elegendő lehet magasabb osztályba lépéshez a harmadik hely megszerzése is, ugyanakkor lehetőség nyílik a bentmaradásra több sereghajtónak.

Négy csoporttal, hatvannégy csapattal és ennek megfelelően kilencszázötvenkét mérkőzéssel emelkedik 1967-re az NB I-től az NB III-ig a Nemzeti Bajnokság. Két csapattal növekszik az NB I. mezőnye, ugyanennyivel az NB I. B, az NB II-ért eggyel több csoportban, mint az idén, tizenkettővel több klub játszhat, az NB III-ban pedig már csaknem másfélszáz együttes harcolhat a pontokért.

Így változik a mezőny 1967-re:

NB I.: 1966-ban: 14 csapat.
1967-ben: 16 csapat.

Indulhat az idei bajnokság 1—12. helyezettje, az NB I. B 1. és 2. helyen végzett csapata, továbbá az NB I. 13. és 14., valamint az NB I. B 3. és 4. helyén végzett klub osztályozójának két legjobbja.

NB I. B: 1966-ban: 16 csapat.
1967-ben: 18 csapat.

Megmarad az idei bajnokság 5—14. helyezettje, hozzájuk csatlakozik az NB II. keleti és nyugati csoportjából az első három helyen végző hat együttes, valamint az osztályozók két utolsó csapata.

NB II.: 1966-ban: 36 csapat (két csoportban).
1967-ben: 48 csapat (három csoportban).

A keleti és a nyugati csoport 4—17. helyezettje mellett az NB I. B utolsó két klubja, valamint a hat NB III-as csoport első három helyezettje alkotja a mezőnyt.

NB III.: 1966-ban: 96 csapat (hat csoportban).
1967-ben: 144 csapat (kilenc csoportban).

Az idei NB III. 4—15. helyezettjeihez az NB II. keleti és nyugati csoportjának utolsó helyezettje, a 19 megyei bajnokság 1., 2. és 3. helyen végző csapatai, s a BLSZ-bajnokság legjobb 13 klubja csatlakozik.

Az idén a különböző osztályokban 2474 mérkőzés lebonyolítása szükséges a végső sorrend kialakításához, 1967-ben viszont már 3426 bajnoki találkozó alakíthatja csak ki a végeredményt. Az NB I-ben például az eddigi 182 összecsapás helyett 240-et vívnak a csapatok, ennek megfelelően az idény is kitolódik. Az idén például március 13-án indult a tavaszi idény és június 12-én zárult, az őszi szezon pedig augusztus 14-től november 20-ig húzódik. Jövőre március 5. és június 5., illetve július 30. és november 26. között mérik össze erejüket a legjobbak.

A létszámemelés már az idén érződik több mérkőzésen. A november 20-i bajnokságzárás után zajlik majd le ugyanis a Népstadionban a két sereghajtó NB I-es, valamint az NB I. B 3. és 4. helyezettje között a három fordulóból álló osztályozó, és pedig november 27-i, 30-i, valamint december 4-i játéknapokkal.

Minden kezdeményezéssel kapcsolatban hallhatók jó, illetőleg rossz vélemények. Ez a létszámemelés speciális intézkedés lehet, mert mindenütt örömmel fogadták. Véleményeket gyűjtöttünk a labdarúgás különböző területeiről, ezek a nyilatkozatok is a közvélemény hangját tükrözik.

Gazdasági előnyök

— *Hogy csak az NB I-es emelkedést említsem, már az a tény is az új rendszer mellett szól, hogy több első-osztályú mérkőzést láthatunk* — mondotta Börzsei János, az edzőtestület főtitkára. — *A számszerű gyarapodás mellett a bajnokság kiszélesedése szép eredményeket ígér. Az igazi nagy lökést a kisebb csapatoknak adja az új bajnoki év. Például az NB III-ban a több csoporttal csökkennek a távolságok, a csapatok kevesebbet utaznak majd, a gazdasági előnyök mellett így a felkészülésre is több idejük marad.*

Tízéves terv valósul meg

— *Csak helyeselni lehet, hogy a régi kívánságokból 1967-re valóság lesz* — szólott Koltai István, a Csepel szakosztályvezetője. — *Nem emlékszem pontosan, de körülbelül tíz esztendeje kilincselnek a létszámemelésért az ország minden részéből. Meg volt minden kérelmezőnek az oka, hiszen a több bajnoki mérkőzés minden bizonnyal színvonalemelkedést eredményez, ugyanakkor mivel több területet érint, nagyobb a közönség érdeklődése is. Talán csak az osztályzó rendszerén lehetne vitatkozni. A gyakorlat tapasztalata szerint az NB I-ből kieső klubok legtöbb esetben jobbak a feljutóknál, ennek ellenére az idei osztályzókon az NB I. utolsó két helyezettjének az NB I. B harmadik-negyedik helyen kikötő csapatával kell játszani. Igaz viszont, ha az NB I. B-sek felülkerekednek, megérdemlik a magasabb osztályba lépést. Jól jár az NB I., ha jövőre a nagy hagyományokkal és állandó 10—15 000 nézővel rendelkező Debrecen, Szeged, Szombathely vagy Eger kerül magasabbra.*

Nemzetközi szerdák

— *Március elejétől november végéig bajnokság, ez igen* — mondotta Bakos Antal, az MTK intézője. — *Nem vesznek kárba a következő esztendőtől kezdve a szép év eleji, illetve év végi vasárnapok, a sebtiben összekapart barátságos mérkőzések helyett bajnoki összecsapásokat láthat az 52-ből 30 vasárnapon át a közönség. A több mérkőzés bizonyos terhelést ad minden csapatnak, különösképpen a „nagyok'nak" (sajnos pillanatnyilag rólunk, az MTK-ról nincs szó), mert nemzetközi kupatalálkozóik alaposan kitöltik a szezont. De így legalább még jobban divatba jönnek a „nemzetközi" szerda esték, mivel a csapatok kénytelenek lesznek hétközben lejátszani kupa vagy barátságos nemzetközi mérkőzésüket. Az osztályozó mérkőzések rendszere is helyes (remélem a mi csapatunkat nem érinti), mert nagyon sokszor előfordult, hogy gyengébb képességű együttes jött fel a kiesettek helyett.*

Követjük a külföldet

— *Ha végigböngésztük volna a különböző országok első ligáját, nyomban kiderült volna, hogy nálunk a legkisebb a mezőny* — mondotta Mátrai Sándor, a Ferencváros válogatott játékosa. — *Végre követjük a külföldieket, én még azt sem bántam volna, ha nem 16-ra, hanem 18-ra gyarapodik a létszám. Ha a nyugatnémetek vagy angolok kibírják, mi is kibírtuk volna. Eddig a közönségnek és a játékosoknak is jogos volt a panaszuk, hogy kevés a mérkőzés, most javul a mérleg. Úgy gondolom, vidéken, ahol a létszámemelés következtében NB-s csapatok születnek, még nagyobb a lelkesedés. Az osztályzók révén pedig a válogatott játékosokon kívül most mások is érezhetnek egy kis VB-selejtező csoporthoz hasonló légkört, jönnek a bajnokinál is parázsabb hangulatú mérkőzések. Én játszottam már VB-n, és 1951-ben Orosházán az NB II-be jutásért osztályozót is, tudom tehát mit jelent ez is, az is a labdarúgó számára.*

B. I.

Kapussors...

Nehéz napokat éltek át Angliában a magyar kapusok. Szentmihályi sorozatos baklövései miatt kikaptunk a portugáloktól, s bár nagy bravúrral legyőztük a brazilokat, a későbbi szereplésünk szempontjából nem volt mindegy, hogy nem csoportelsőként jutottunk tovább. Gelei is ludas abban, hogy 1:2-re alakult az eredmény a Szovjetunió elleni mérkőzésen. Nyilatkozatokban elmarasztalták kapusainkat, s Grosics régebbi hibáinak felelevenítésével megállapították: már

a harmadik esetben buktunk el a VB-n

kapushibák miatt.

Kik voltak a VB legjobb kapusai? Az angol Banks, a szovjet Jasin, az uruguayi Mazurkiewicz, az argentin Roma, a spanyol Iribar, a brazil Manga és Gilmar, a portugál J. Pereira és Carvalho, éppúgy kapott potyagólt, mint a nyugatnémet Tilkowski. Nemcsak remekeltek — hanem hibáztak is. Őket is elérte — a kapussors! Érdekes, azt sohasem mondják, hogy hátvédsors, s azt sem, hogy fedezetsors. A kapus az valami egészen más! Védhet akármilyen remekül, de egyetlen kihagyása már végzetes lehet, mert az ő hibáját többnyire már senki sem hozhatja helyre. Tóth György, az egykori válogatott kapus tréfásan ezt szokta mondani: *„Mindig így lesz ez addig, amíg a kaput be nem deszkázzák!...”* Igen, a kapus mögött már csak a gólvonal van és — a háló.

Sajátos poszt. Hosszú perceken át tétlenül állni, sétálni a gólvonalon, szemlélni az ellenfél térfelén kibontakozó támadásokat, mint valami néző, aztán a következő pillanatban, ugrásra, kirohanásra kész helyzetben összpontosítani, elrugaszkodni a földtől, repülni a levegőben, felugrani a fejek fölé, vagy gyors kifutás közben a robogó csatár elé vetődni. Elég egy másodperces megingás, késlekedés, rossz mozdulat, vagy mások szemfülessége, s máris a hálóban táncol a labda. Mert, hogy is volt az a bizonyos első gól Angliában a szovjet válogatott ellen, Gelei Jóska?

— A balösszekötő helyéről laposan vágódott felém a labda. Vetődnöm kellett, mégpedig gyorsan. A hirtelen, lendületes mozgástól átbillentem a labdán. Tudtam, hogy ott vánszorog a hátam mögött, ezért gyorsan utánanyúltam. Rátettem a kezem, magamhoz akartam húzni, de nem maradt idő rá, mert a szemfüles Csiszlenko ott-termett, s szinte a kezem alól a hálóba vágta. Számos alkalommal biztosan hárítottam már hasonló helyzetben, de most kiperdült kezemből a labda... Ez a kapussors! Bírálták is a lapok bennünket, mondván: ha nekünk lett volna egy Banksünk, vagy egy Jasinunk... Azt viszont egyszer sem írták, hogy egy Pelének, vagy egy Eusebiónak is nagy hasznát láttuk volna. És ez itt a nagy különbség!... Eusebio góljaira mindenki emlékezik, de hibáira, helyzetkihagyásaira már senki.

Igen, a kapusélet valóban nehéz, sokszor keserű. És mi várható? Az új játékrendszerek világát éljük, forrásban van a világ labdarúgása. A különféle próbálkozások lassan alakítják, formálják a kapus védési módját is.

Vegyük például a kifutást!

Grosics Gyulát nem utolsó sorban az avatta világhírű kapuvédővé, hogy remek, gyors kifutásaival sokszor a 16-oson kívülre is kirohant, játékba avatkozott, hátvéd módjára felszabadított. Később követték őt mások is, főleg Jasin. Grosics már nem véd, Jasin viszont igen. Nos, hány olyan kifutására emlékeznek, amikor megközelítette a 16-os vonalát, vagy elhagyta azt? Nemigen akadt. Egyszerűen azért nem, mert a különféle négyhátvédes játékrendszerek bevezetésével a kapusoknak most már ritkábban kell elhagyniok a kapujukat... Az ilyen játékmód kevesebb támadási rést enged a csatároknak, de ami a kapus szempontjából döntő, az utolsó védőjátékos — aki rendszerint a leggyorsabb hátvéd — és közte

szűkült az a terület,

amelyen a múltban szabadabban száguldozhatott a kapu felé a csatár. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy mostanában hosszabb kifutásokra ritkábban kell elszánniok magukat a kapusoknak.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy a mai idők kapusai a gólvonalra szorulnak. Nem, s a 16-oson belül most is tág a beavatkozási lehetőségük. Sőt, a robbanékony kiugrást, a felugrást, a vetődést gyorsabban kell végrehajtaniok.

Néhányan ennek ellenére derekasan állják a harcot. Ezek közé tartozik Lew Jasin is. Pedig már évekkel ezelőtt elterjedt a hír, hogy visszavonul. Amikor a magyar válogatott legutóbb Moszkvában járt, Jasin védett ellenünk. Hosszú időn át nem sok dolga akadt, de amikor beavatkozott a játékba, bizonytalanul tette. Aztán a második félidőben beállt Machos Feri. Alig őgyelgett a pályán, máris hozzá került a labda. Néhány lépést tett vele, aztán hirtelen vagy 22 m-ről rálőtte. Jasin dermedten, földbe gyökeredzett lábbal nézte amint a labda a jobb felső sarokba vágódott. Akkor is azt mondták: ez volt Jasin hattyúdala. A mérkőzést követő vacsorán megkérdeztük Jasint, valóban így van-e? Bánatosan mondta:

— Most nem megy a védés, s ilyenkor hamar temetik az embert. De én még nem adom fel. Ott szeretnék lenni Angliában a világbajnokságon.

Rá néhány hétre meghívást kapott a világ-válogatottba, és remekül védett. Angliában is! És most ismét nyilatkozott:

— Addig védek, ameddig szükség van rám!

Ezt mondta a veterán kapus, aki a negyedik X-től alig van két évnyire. Jasin és mások példája bizonyítja, ha időnként keserű is a kapus élete, mégis szép.

NÉMETH GYULA

Nyomban a kezdés után esett Augusto fejes gólja a portugálok elleni mérkőzésünkön

Parkujan (baloldalt) belövi a szovjet csapat második gólját Gelei hálójába

Mit látott az örök 23-ik?

Egyetlen ember van a világon, aki elmondhatja magáról:

— *Csak egy sípszavamba került, s megkezdődött a VIII. labdarúgó világbajnokság.*

Zsolt Istvánnak hívják, s nagyon büszke erre a július 11-i cselekedetére.

Úgy érzem, játékvezetőt aligha érhet nagyobb megtiszteltetés annál, hogy rábízzák a VB döntőjének első mérkőzését.

S a jólismert, fanyar, „Zsoltos" mosollyal hozzáteszi:

— *...ennél csak az utolsó találkozó vezetése lett volna még nagyobb dolog, de az ember ne legyen telhetetlen.*

Ahány ország, annyi szokás

Nyitott szemmel járt. Egyszer vezetett, háromszor „lengetett", s amikor csak tehette néző volt.

— *Állandóan fejlődik a labdarúgás, fejlődnie kell tehát a játékvezetés színvonalának is ... Persze, hogy akadtak ezúttal is hibák, de amíg nem találják fel a gépbírót, aligha lesz másként.*

Arról beszél, hogy szerinte sohasem lehet elérni azt, hogy 30 ország játékvezetői egyforma felfogásban vezessék a mérkőzéseket. S ez természetes is.

— *Egyetlen bíró sem tudja magát függetleníteni saját országának labdarúgásától. Másként bírálja el a testtel való játékot egy angol, s egészen másként például egy spanyol játékvezető. De nemcsak a testtel való játékra, hanem például a reklamálókra is vonatkozik ez. Mindenki saját vérmérséklete, s részben az otthon meghonosodott szokások szerint ítél.*

Kreitlein tolmácsa voltam

A VB talán legtöbbet emlegetett, vitatott esete az Anglia—Argentína mérkőzésen adódott. A sporttörténetbe „Rattin kontra Kreitlein" címszó alatt vonult be. Mit mondott Rattin a játékvezetőnek, s a csak németül tudó Kreitlein hogyan érthette meg a spanyol szavakat?

Zsolt ekkor partjelzőjeként működött.

— *Egy támadás befejezése után történt az eset. Mentem vissza a középvonal felé, s már csak azt láttam, hogy Kreitlein az előtte álló Rattinnak mutatja: Hagyja el a pályát... Tíz percig állt a játék, s a mérkőzés lefujása után bizony nem vizsgáztak jelesre sportszerűségből az argentin játékosok. Mi játékvezetők kénytelenek voltunk megismerkedni a Wembley kiskapujával. Azon keresztül távoztunk.*

Másnap fegyelmi bizottság tárgyalta az esetet.

— *Én voltam a tolmács, s így tudom, hogyan vélekedett a német játékvezető Rattin viselkedéséről. Nem akarom mentegetni Kreitleint, de tény; előzőleg egyszer már figyelmeztette, egyszer pedig fel is írta a túlkeményen játszó argentin világklasszist. Merthogy Rattin klasszis azt nem lehet kétségbevonni. Klaszszis, de az a balszerencséje, hogy arca nem valami bizalomgerjesztő. Enyhén szólva túlzottan markáns. Kreitlein azt magyarázta, hogy Rattin taglejtéséből, hanghordozásából arra következtetett, hogy a játékos megsértette őt, tehát a felírás után jogos volt a kiállítás.*

— Ön is kiállította volna?

Pillanatnyi szünet után:

— *Nem valószínű... Kreitlein-nek arra is gondolnia kellett volna, hogy egy játékosnak a mérkőzés lázában, a játéktól felhevülten más az arckifejezése, mint ha mondjuk az utcán sétálgatva találkozik vele az ember. Ez Rattinra még fokozottabb mértékben vonatkozhat. Szerintem ennek az argentin fiúnak még a kenyérkérő képe is morcos lehet.*

Takács kontra Zsolt

— Engedjen meg egy kis kitérőt. Beszéljünk a Takács esetről is. Az MTK—Bp. Honvéd mérkőzésen legyintés miatt leküldte a pályáról Takács Lászlót, a kék-fehérek csatárát. Ahogy a szurkolók mondták „csak legyintett" és mégis.

— *Valóban csak legyintett* — mondja Zsolt — *és én is úgy érzem, hogy helyesen cselekedtem. S ha hasonló eset lesz a jövőben, akkor is élni fogok a fegyelmezés jogával. Tudom, lesznek olyanok, akik most azt gondolják: Ennyire érzékenyek a játékvezetők!... Nem, nem róluk van szó. Elég sok tapasztalatom van arra vonatkozóan, hogy a külföldi játékvezetők mennyire büntetik az ilyen „felülbírálást". A VB két hete alatt itthon is sok mérkőzést láthattak a szurkolók a tévében. Megfigyelhették, hogy a legyintgetés, a reklamálás kezd kimenni a divatból. Éppen úgy, ahogy a fetrengéses jelenetet is alig-alig láttunk. Példa erre az NSZK—Szovjetunió és az Anglia—NSZK találkozó. Mindkettő kemény csata volt, korszerű gyors játékkal, kemény „ütközésekkel". Mégsem láthattunk fetrengést, színlelést. A most uralkodó gyors, korszerű játékban a fetrengő játékos saját csapatának árt. Kimozdítja a ritmusból, lefékezi a lendületet. S mind ezt miért? Hogy kicsikarjon egy jogtalan szabadrúgást, s aztán magában, befelé így vélekedjen „bevette a cselt a pasas"... Nem, ma már a külföldi „pasasok" nem veszik be a cselt. S nekünk magyar játékvezetőknek is ezt a gyakorlatot kell követnünk, különben az egyetemes magyar labdarúgásnak ártanánk. Ne engedjük meg a fegyelmezetlenségeket, az alattomos játékot, a színlelést, mert ha itthon ezt megtorlás nélkül hagyjuk, külföldön kétszeresnek érzi majd a büntetést a játékos.*

Merre tart a futball?

Visszakanyarodunk a VB-hez. A kollégák közül Dagnall-t, Callaghan-t, Gardeazabalt dicséri. Magáról a játékról az a véleménye:

— *Úgy gondolom, nem kétséges, hogy a két legjobb csapat vívta a döntőt. Hogy nagyon szép volt a magyar—brazil találkozó? Igaz, de ez a játék, valahogy már a „félmúlt"... S Londonban nem osztottak szépségdíjat. Lesznek, akik azt mondják, hogy telhetetlen vagyok, de megmondom. A magyar játékos-állománnyal többet kellett volna elérnünk, mint azt, hogy bejussunk a nyolc közé. Bízom abban, hogy a fiúk is nyitott szemmel jártak kinn. Talán észrevették, hogy az angol csapatban például egyetlen egylábas játékost sem lehetett találni, hogy az ütközések után nem huppantak a földre, hogy Seeler a maga 169 centis magasságával J. Charltont is „lefejelte", hogy Eusebio kilencven percen keresztül a pálya minden négyzetméterén „előfordult", s hiába faragták, soha sem reklamált...*

Egy korty limonádé után még hozzáteszi:

— *Örüljünk a brazilok legyőzésének, szép emlék lesz belőle. De hogy a jövőben a négy közé jussunk, ezt az eredményt nem szabad alapnak tekinteni. Mert nem véletlen, hogy a legjobb négy közé három olyan csapat jutott, amelyik a sokat bírált „erőfutballt" játssza.*

Búcsúzóul:

— *S miért ne lehetne a következő VB-n éppen a magyar válogatott az, amelyik ismét meglepi valami újjal a világot. Újjal, korszerűvel, mégis magyarosan villogóval. Mert tehetségeink vannak hozzá.*

Nagyon bízik benne, hiszen Mexikó számára sem elérhetetlen. Ötven évre emelték fel a korhatárt.

Morvay Tihamér

A 400. UTÁN TÖRTÉNT

1964—66 I. RÉSZ

1963 őszén jelent meg a Labdarúgás „A magyar válogatott 400 mérkőzése (1902—1963)" című rendkívüli száma, amely olyan gyorsan fogyott el, hogy nem sokkal később újabb kiadást kellett készíteni. Az is gyorsan tűnt el. Ma már az akkori rendkívüli szám féltve őrzött kincs. Azóta három év telt, huszonegy újabb mérkőzést játszottak, s október végén, az osztrákok ellen sorrakerül a 425. küzdelem is. Ezért elhatároztuk, hogy folytatásokban közöljük, hogy mi is történt a 400. után. Olvasóink korábbi kívánságára egy kis bővítés is van. Helyszín neve, játékosok klubja, szögletarány... Íme.

1964: Sándor Károly a 75.-kel befejezi

401. Franciaország 3 : 1 (2 : 0). Párizs, Colombesi stadion, április 25. 50 000 néző. Nemzetek Európa Kupája. V.: Jonni (Grignani, Rouero, mindhárom olasz). M.: Szentmihályi (Vasas) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Nagy I. (MTK), Sipos (Bp. Honvéd) — Göröcs (Újpesti Dózsa), Rákosi (Ferencváros), Albert (Ferencváros), Tichy (Bp. Honvéd), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Franciaország: Bernard — Casolari, Artelesa, Chorda — Michelin, Muller — Lech, Bonnel, Combin, Herbin, Cossou. G.: Albert, Tichy, Tichy, Cossou. Szögletarány: 13 : 1 (5 : 0) a franciák javára.

402. Ausztria 0 : 1 (0 : 0). Bécs, Prater-stadion, május 3. 75 000 néző. V.: Schwinte (Lacoste, Mazerand, mindhárom francia). M.: Szentmihályi (Vasas) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Nagy I. (MTK), Sipos (Bp. Honvéd) — Göröcs (Újpesti Dózsa), Rákosi (Ferencváros), Albert (Ferencváros), Tichy (Bp. Honvéd), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Ausztria: Pichler — Hirnschrodt, Glechner — Viehböck — Skocik, Koller, — Flögel, Grausam, Nemec, Hof, Hörmayer. Csere: a 25. percben Hof helyett Fiala. G.: Nemec (11-esből). Szögletarány: 6 : 5 (4 : 5) Magyarország javára.

403. Franciaország 2 : 1 (1 : 1). Budapest, Népstadion, május 23. 80 000 néző. Nemzetek Európa Kupája. V.: Lo Bello (Cirone, Palazzo, mindhárom olasz). M.: Szentmihályi (Vasas) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Nagy I. (MTK), Sipos (Bp. Honvéd), — Sándor (MTK), Rákosi (Ferencváros), Tichy (Ferencváros), Bene (Újpesti Dózsa), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Franciaország: Bernard — Casolari, Artelesa, Chorda — Charles-Alfred, Stako — Lech, Di Nallo, Combin, Bonnel, Rambert. G.: Combin, Sipos, Bene. Szögletarány: 8 : 7 Franciaország javára.

404. Spanyolország 1 : 2 (0 : 1, 1 : 1, 1 : 1). Madrid, Bernabeu-stadion, június 17. 75 000 néző. Nemzetek Európa Kupája, elődöntő. V.: Blaviert (belga). Partjelző: Holland (angol), Zecsevics (jugoszláv). M.: Szentmihályi (Vasas) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi Vasas) — Nagy I. (MTK), Sipos (Bp. Honvéd) — Bene (Újpesti Dózsa), Komora (Bp. Honvéd), Albert (Ferencváros), Tichy (Bp. Honvéd), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Spanyolország: Iribar — Rivilla, Olivella, Calleja — Zoco, Fuste, — Amancio, Pereda, Marcelino, Suarez, Lapetra. G.: Pereda, Bene, Amancio.

405. Dánia 3 : 1 (1 : 0, 0 : 1, 1 : 1). Barcelona, Estadio Nuovo, június 20. 3000 néző. Nemzetek Európa Kupája, a 3. helyért. V.: Mellet (svájci). Partjelző: Lo Bello (olasz) és Schiller (osztrák). M.: Szentmihályi (Vasas) — Novák (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Ihász (Vasas) — Solymosi I. (Újpesti Dózsa), Sipos (Bp. Honvéd) — Farkas (Vasas), Varga (Ferencváros), Albert (Ferencváros), Bene (Újpesti Dózsa), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Dánia: Nielsen — Wolmar, Larsen, K. Hansen — B. Hansen, E. Nielsen — Berthelsen, Sörensen, O. Maden, Thorst, Danielsen. G.: Bene, Berthelsen, Novák (11-esből), Novák. Szögletarány: 14 : 5 (9 : 3, a hoszabbításban 4 : 0, 1 : 2) Magyarország javára.

406. Svájc 2 : 0 (1 : 0). Bern, Wankdorf-stadion, október 4. 40 000 néző. V.: Campanati (Marengo, Varazzani, mindhárom olasz). M.: Tóth L. (Győri Vasas ETO) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Solymosi I. (Újpesti Dózsa), Sipos (Bp. Honvéd) — Rákosi (Ferencváros), Göröcs (Újpesti Dózsa), Albert (Ferencváros), Puskás (Vasas), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Csere: a 70. percben Fenyvesi dr. helyett Pál II. Ti-

A spanyolok ellen, a Nemzetek Európa Kupája elődöntőjében kétszer 45 perces játékidő után 1 : 1-re állt a küzdelem. Következett a kétszer 15 perces hosszabbítás. Ennek első felében továbbra is 1 : 1 maradt az eredmény, mignem a 113. percben Amancio góljával 2 : 1-es vezetéshez jutott Spanyolország csapata. Utána már nem változott az eredmény. Spanyolország került a döntőbe. Magyarország pedig a 3. helyért küzdhetett. Itt — a dánok ellen — megismétlődött a hosszabbítás, de ekkor már a magyar válogatott került ki győztesként. Képünkön, a madridi Bernabeu stadionban Albert elől ment Irribar, a spanyol kapus. Ha már itt jelentkezett volna Albert 1964. őszi eredményessége... Az év őszén ugyanis Albert a válogatott mindhárom ellenfelének 2—2 gólt rúgott

bor (Csepel). Svájc: Elsener — Maffiolo, Tacchella, Schneiter, Stierli — Dürr, Kuhn — Eschmann, Pottier, Hosp, Hertig. Csere: a szünetben Elsener helyett Barlie, Dürr helyett Grünig, Hosp helyett Vuilleumer. G.: Albert, Albert. Szögletarány: 1 : 1 (az I. félidőben 1 : 0 Svájc javára).

407. **Csehszlovákia 2 : 2 (1 : 1).** Budapest, Népstadion, október 11. 65 000 néző. V.: Zecsevics (Zurzevics, Ratkok, mindhárom jugoszláv). M.: Tóth L. (Vasas ETO Győr) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Solymosi I. (Újpesti Dózsa), Sipos (Bp. Honvéd) — Sándor (MTK), Göröcs (Újpesti Dózsa), Albert (Ferencváros), Rákosi (Ferencváros), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Csere: a 70. percben Tóth helyett Géczi (Ferencváros). Csehszlovákia: Schroif — Lala, Popluhar, Bomba — Pluskal, Horváth — Pospichal, Bencz, Masopust, Adamec, Medvid. Csere: a 64. percben Medvid helyett Scherer. G.: Albert, Pospichal, Albert, Pospichal. Szögletarány: 6 : 3 (4 : 1) Magyarország javára.

408. **Jugoszlávia 2 : 1 (2 : 0).** Budapest, Népstadion, 30 000 néző, október 25. V.: Stoll (Brunnel, Wöhler, mindhárom osztrák). M.: Tóth L. (Vasas ETO Győr) — Mátrai (Ferencváros), Mészöly (Vasas), Sárosi (Vasas) — Mathesz (Vasas), Solymosi I. (Újpesti Dózsa) — Nagy A. (Bp. Honvéd), Göröcs (Újpesti Dózsa), Albert, Rákosi (Ferencváros), Fenyvesi dr. (Ferencváros). Csere: a szünetben Tóth L. helyett Géczi (Ferencváros), a 65. percben Albert helyett Puskás (Vasas). Jugoszlávia: Pantelics — Durkovics, Vaszovics, Juszufi — Skrbics, Popovics — Csebinac, Melica, Vukelics, Galics, Skoblar. Csere: a szünetben Pantelics helyett Radovics. G.: Albert, Albert, Skoblar. Szögletarány: 9 : 8 (6 : 4).

Összeállította: **M. B.**

(Legközelebb folytatjuk.)

Hatvanhatodszor szerepelt a válogatottban 1964 őszén a svájciak ellen Fenyvesi Máté dr. Azóta már túljutott a 75-ös jubileumon is. Képünkön Fenyvesi dr. a svájci kapura fejel

Sándor Károly 1964. október 11-én elbúcsúzott a válogatottságtól. Ekkor szerepelt hetvenötödször az országos válogatott színeiben. Érdekes, hogy mind az első, mind az utolsó válogatott mérkőzésen a csehszlovákok ellen játszott. Sándor Károly a 7-es számú mezben lett ország-, majd világhírű, de először mint balszélső vonta magára a figyelmet, amikor még a vidéki ifjúsági válogatottjában szerepelt. Az első és az utolsó válogatottsága között több mint 15 év telt el. Az aranycsapat korszakában többet volt a kispadon, mint a pályán. 1949 és 1956 között mindössze huszonkétszer szerepelt a válogatottban, majd 1957 és 1964 között, tehát ismét hét év alatt, ötvenháromszor. Ha jobban bíznak benne, a százon felüli válogatottságot is elérhette volna. Sándor Károly ma mint az MTK vezetője kamatoztatja tudását, gazdag tapasztalatait.

VILÁGHÍRŰ LABDARÚGÓK ITTHON: TOLDI GÉZA

(Cikksorozatot indítunk labdarúgó sportunk világhírű „öregjeiről”. Azokról, akik Európában vagy a tengeren túl, munkájukkal mindenütt a magyar futballnak szereznek hírnevet. S akik — hosszabb-rövidebb időre — vissza-visszatérnek közénk, az ó-hazába.)

Szó ami szó: a forró nyári délutánon is úgy indult minden, mint általában máskor. A napszítta gyepszőnyeg tikkadtan várta a csapatoket, az ötezres nézősereg pedig bágyadtan sütkérezett a betonkaréj felmelegedett lépcsőin. A távolból inkább a pálya mellett elhaladó vonatok zakatolása hallatszott, mint sem a közönség zsivalya, ám csak addig, amíg valahol középen meg nem szólalt a hangszóró, hogy egyszeriben felvillanyozza a meccset váró publikum hangulatát:

Szeretettel üdvözöljük körünkben, az egykori sokszoros válogatott játékost, Toldi Gézát . . .

A nap hevénél is forróbb pillanatok következtek. Tapssal, éljenzéssel köszöntötte vendégét az MTK sporttelep közönsége, s a harmincas-negyvenes évek ünnepelt sztárja meghatottan érezte: nem felejtették el . . .

— Kimondhatatlan jó érzés volt 20 év után átlépni a határt, ennél is felemelőbb azonban, hogy találkozhatom a szurkolókkal — jegyezte meg csöndesen a páholy szélén, ahonnan pillanatonként köszönt és integetett egykori rajongói, a szurkolók felé. S aztán hozzátette:

— Az Astoriában, ahol lakom, már hajnalban ébresztőt kértem, s lementem az egyik totózóba is, hallgatni kicsit az öreg futball-barátok szenvedélyes vitáit.

— És egyébként jól érezte-e magát Pesten?

— Hogy jól-e? Legszívesebben már a jövő hónapban visszatérnék. De jövőre mindenképpen hazalátogatok újra. Olyan jó volt a barátok, az egykori játékostársak között. Gyetvaival, Lázárral, Fintával, Tátraival, Kemény Tibivel voltam együtt, mondhatom remekül éreztük magunkat Budafokon, ahová borkóstolóra hívtak. A pincegazdaság kedves ajándékait ezúton is szeretném megköszönni, nagyon jól esett figyelmességük. Legalább ennyire örültem azonban annak, hogy nem sokat öregedtek a fiúk, igaz én sem . . .

Nevet. S kedvesen hozzáteszi:

— Az egyetlen, amit sajnálok, hogy nem vehettem részt egy MTK—FTC öregfiúk mérkőzésen. Pedig erre külön is spóroltam. Vagy azt hiszi, nem bírtam volna már végig? Téved, kisbarátom.

Igen, tévedek. Pontosabban: tévednék, ha pillanatig is gondolnám, hogy halványodott Toldi Gézában az a csillapíthatatlan szeretet a futball iránt, amit 25 évvel ezelőtt hetenként csodáltunk meg az Üllői úton, a meccseken éppen úgy, mint a legszürkébb tréningeken. Óh, de rég is volt! Hogy elszállt az idő azóta, hogy felhevült bennünk a focit imádó srácok szenvedélye, ha megjelent alakja a játékoskijáróban, vagy ha visszarúghattuk hozzá a labdát a keddi edzéseken. Most: elnézem őszülő haját, markáns, egyenes tekintetét — 57 éves.

— Igen, annyi vagyok — jegyzi meg csöndesen. — De nem érzem magam annyinak. Annyira nem, hogy félórára még ide is be mernék szállni, a fiatalok közé. Meglátná jobban is hajtana némelyik. Különösen ez a nyurga jobb-szélső. Nézze, milyen ügyesen bánik a labdával, mégis milyen keveset van játékban. De ezek a mai fiatalok valahogy majdnem mind ilyenek. Nem tudom, miért, de mi mintha másként szerettük volna a focit. Amikor én játszottam, nem egyszer azon törtem a fejem, vajon hogyan lehetne megállítani a játékvezető óráját . . . A mostaniak meg? Dániában éppen úgy, mint Magyarországon, sokszor alig lesik, hogy fújjon a bíró . . . Pedig szavamra mondom, tudnak focizni a maiak is. És szeretik is a labdarúgást. Különösen a gyerekek. Voltam például a Czakó utcai pályán, ahol elnéztem, milyen remekül bánnak a focival a 8—10 évesek is. Aztán voltam a mieink között is. Már megbocsájtson, hogy így mondom, de az én tanyám a Fradi pálya volt . . . Ahol boldogan tapasztaltam, hogy az Üllői úti pálya ma is vonzza a tehetségeket. És érleli őket. Hiszen az első csapatban — mint hallottam — Albert, Rákosi, Varga, Juhász, Páncsics, „eredeti” ferencvárosi. Mátrai, Fenyvesi és Géczi pedig ott lett igazán nagyjátékos. Meglepődik? Nos, azért, mert távol élek, nem kell mindjárt azt hinni, hogy nem ismerem az itthoni viszonyokat. Sőt! Nagyon is figyelemmel kísérek mindent, most pedig, hogy Magyarország—Dánia mérkőzés lesz az Európa-bajnokságért, kétszeresen is ezt teszem . . .

— S ha ez így van, mi a véleménye labdarúgásunkról? S arról a vitáról, ami manapság a játékrendszerekről folyik?

— Óh, erről Tátrai Sanyiékkal is sokat beszélgettünk. És úgy örülök, hogy nagyjából egyformán látjuk . . . Az a véleményem, hogy a futball védekező jellege múlandó és halandó dolog . . . Mert nem igazi foci az, ami ma megy. Beállni nyolc emberrel, s azon tépelődni, hogy ne kapjon gólt a csapat. Holott ebben a sportágban az ellenkezőjén van a lényeg. Tudniillik, hogy gólt rúgjanak a csatárok . . . Feltéve, ha tudnak. De nem tudnak ma, mert igazi jó csatár, nagy csatár kevés van. Főleg lőni nem tudnak. És kapura törni. De meg fog ez változni. Itt Magyarországon különösen. Meglátja, rájönnek az edzők, hogy a támadójátékosokkal többet kell foglalkozni. És akkor újra lesznek majd 60 gólt is elérő csatársorok. A közönség pedig ismét visszatér ehhez a nagyon szép sporthoz . . .

Igen, így lesz talán, mert így kell lennie. Nemcsak azért, mert Toldi Gézánál jobban kevesen láthatják „belülről” is a sportág jövőjét, hanem mert a játék logikája is ezt követeli. Meg egyébként is: hasonló válságokat, rendszerbeli változásokat máskor is élt már át a futball. És a végén mindig kilábalt önmaga bajaiból. Például akkor is, amikor Toldi Géza pályafutása elején tartott. Amikor úgy tűnt, fölénybe kerültek a klasszis védők az árnyékukban maradt csatárokkal szemben. Rava, Fóni dr, . . . Ugyan ki ne emlékezne rájuk? S aztán a csatárokra, akik felnőttek hozzájuk, sőt — el is hagyták őket. Táncos, Takács, Turai, Toldi, Kohut . . . Elég a példa?

Jóízűt kacag, s visszakérdez: korára célozgatok talán? Vagy csak emlékeket ébresztgetek?

— Rég volt valóban — teszi hozzá aztán. **— De nem baj. Lesz még olyan csatársora a Fradinak, mint amilyen a „T”-betűs támadósor volt. Mint ahogyan a pálya is szebb lesz, hallottam, hamarosan építeni kezdik. Lám, az öreg B-tribünt, ahonnan oly sokszor öntöttek belém is erőt, már nem is láthattam viszont . . .**

— De az A-tribünt, az öltözőket, úgy tudom végig barangolta . . .

— Igen. Minden zúgot bejártam a pályán. Voltam egyébként a Millenárison is, és láttam Európa egyik legszebb stadionját, a Népstadiont. Bár felépült volna előbb. 1948-ban még futballozhattam volna a gyepszőnyegén . . . Most már azt hiszem csak néző leszek a lelátóján, ha újra visszajövök. Bár — ki tudja. Öregfiúk találkozót ott is rendezhetnek. Nem?

De igen. Sőt, kívánjuk is, hogy Toldi Gézának teljesedjen jövőre ez a fiatalosan lelkes, vissza-visszatérő vágya. Úgy, ahogy az enyém teljesült, amikor interjút készíthettem vele, akinek valamikor srácként rúgdostam vissza a labdát . . .

NAGYMAROSI LÁSZLÓ

LABDARÚGÁS

A Magyar Labdarúgók Szövetségének hivatalos lapja.

Felelős szerkesztő: **Hoffer József.**
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat.
Felelős kiadó: **Tóth László** igazgató.
Szerkesztőség: Budapest, I., Fém utca 5—7.
Kiadóhivatal: Budapest, VI., Révay u. 16.
Telefon: 116-660. Beküldött kéziratokat, fényképeket és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.
Előfizetés negyedévre 8 forint. Félévre 16 forint, egy évre 32 forint.
Egyéni csekkszámla szám: 61 251
Terjeszti a Posta Központi Hírlapiroda.

Index: 25 501.

66 1252 Egyetemi Nyomda mélynyomása, Budapest

TÖLTÖTT

KRÉMCSOKOLÁDÉ

A SLÁGER!
Újdonság a
MÁLNA ÍZŰ,
a kedvelt
ANANÁSZ és
KAKAÓS mellett

Zongorák, pianínók, cimbalmok, vonóshangszerek, gitárok, réz- és fafúvós hangszerek, dobok szakszerű javítása

A lakosság részére történő javításokat soron kívül végezzük!

Zongorák, pianínók hangolása

MINŐSÉGI HANGSZERKÉSZÍTŐ ÉS JAVÍTÓ KTSZ

Budapest, VI., Hajós u. 25.
Telefon: 123-879

Méretes cipőt a Fortuna Cipész Ktsz-nél rendeljen!

VII., Tanács krt. 3., VI., Bajcsy-Zs. u. 40.,
XIII., Pozsonyi u. 9.

KÖZÜLETEK RÉSZÉRE IS!

Sportcipők javítása VII., Dohány u. 66.

A BARBON
VILLANY BOROTVÁLKOZÓ SZER

használata megkönnyíti a villanyborotva siklását a bőrfelületen. Megszünteti a bőr kipirosodását. Fertőtlenít, érzéstelenít, hűsít!

A BARBON BOROTVÁLKOZÁS UTÁNI KRÉM

a bőr felületét enyhén fertőtleníti, a bőr feszülő érzését megszünteti és a kiborotválás okozta fájdalmát enyhíti!

Szép sikert ért el a Nyári Kupában az MTK csapata: az NB I-es csoportban veretlenül lett első, s ezzel megnyerte a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság által felajánlott ezüst serleget. A győztes csapat, álló sor balról: Nagy E., Csetényi, Szűcs A., Jenei, Lanckor, Dunai Lajos. Guggol: Laczkó, Takács, Keszei (a Nyári Kupával), Török, Oborzil. (MTI Foto, Petrovits László felvétele)

...és az MTK másik sikeréről készült kép: az első bajnoki mérkőzésen a kék-fehérek 10 emberrel 2 : 0-ra legyőzték a Bp. Honvéd csapatát. Ezen a képen Lanczkor előre vetődve tisztáz Tóth K. elől. Az őszi második fordulóban már nem tudott folytatni az MTK, mert Salgótarjánban 4 : 0-ra kikapott. (MTI Foto)

Stiles úgy látszik nem tudja megtagadni önmagát. Bécsben az Austria—Manchester United barátságos mérkőzésen (5 : 2) is fenegyerek volt, de Schiller játékvezető hamarosan leküldte a pályáról. A képen látható két mozdulat sokat elárul. Schiller: „Kérem, hagyja el a pályát!". Stiles: „Én? Tessék a mez, de ha kell a nadrágot is odaadom. (MTI Külföldi Képszolgálat)

Toldi Géza budai gyerekekkel a Czakó utcai sporttelepen. (MTI Foto, Petrovits László felvétele)